פולע טאַבעלע פון דער מלוכה-לאַטעריע — זעה 7-טע זייט

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 15 גראָשען — היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 61 | Łódź, Czwartek, 12 marca 1931 r. | נײַנטער יאָהרגאַנג | לאָדז, דאָנערשטאָג, כ״ג אדר תרצ״א | № 61

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאַווער 21, טעל. 224-71

יודישע איינסעל דעפּוטאַטען ביים פּרעמיער

פּרעמיער צוגעזאָגט גינסטיג צו בעטראַכטען די יודישע פּאָסטולאַטען

וואַרשאַ, 11. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט)! היינט, מיטוואָך, האָט דער פּרעמיער סלאַוועק אויפגענומען די יודישע דעפּוטאַטען פון איינסעל־קלוב הרב לעווין, וויש׳יצקי, מינצבערג, יעגער און סענאַטאָר מענדעלסאָן. די דעפּוטאַטען האָבען מיט׳ן פּרעמיער אַרומגערעדט אויספיהרליך וועגען די אַקטועלע יודישע פראַגען. זיי האָבען אָנגעוויזען אויף דער שווערער עקאָנאָמישער לאַגע פון דער יודישער בעפעלקערונג. עס איז אויך בעריהרט געוואָרען דער פּראָיעקט וועגען אַי־בערפיהרען די יודען אין דער לאַנדוויר־טשאַפט, די פראַגע וועגען דער געפּלאַנטער מעכאַניזאַציע פון די בעקערייען, דער זונטאָג־רוה א. אַנד. די דעלעגאַציע האָט אָנגעוויזען, אַז אויב מען וועט נישט אָפּשאַפען דעם בעשלוס, קען עס גאָר קומען צו באַלדיגער ליקווידאַציע פון די יודישע בעקערייען, וואָס וועט קאָמפּליצירען און פערערגערן דעם מצב פון דער שוין בלויז ביז צו נישט אויסצוהאַלטען עקאָנאָמישער לאַגע פון דער יודישער בעפעלקערונג.

פּרעמיער סלאַוועק האָט צוגעזאָגט אויספיהרליך צו בעטראַכטען די יודישע פּאָסטולאַטען און מיט יעדען מיניסטער בעזונדער קאָנפערירען וועגען די געהעריגע ענינים.

די דעפּוטאַטען האָבען אויסגעדריקט דעם וואונש, אַז עס זאָל אַרויסגעגעבען ווערען אַ פערארדנונג, דאָס די האַנדווערקער וואָס האָבען פּאַטענטען פון דער 8־טער קאַטעגאָריע זאָלען זיין פערזיכערט אין דער קראַנקען־קאַסע. דער פּרעמיער האָט געענטפערט, אַז ער וועט זיך מיט דעם ענין פּערזענליך אינטערעסירען.

בעת עס איז בעטראַכט געוואָרען די פראַגע וועגען זונטאָג־רוה האָט די דעלעגאַציע אָנגעוויזען, אין שייכות דערמיט, וואָס עס דאַרף איבעריגענס ערשיינען אַ פעראָרדנונג וואָס זאָל נאָרמירען דעם האַנדעל פון די שפּייז־געוועלבלעך אין זונטאָג, דאָס די פעראָרדנונג זאָל אויך חל זיין אויף אַנדערע געוועלבלעך. פּרעמיער סלאַוועק האָט געענטפערט, אַז אויך דאָס וועט מעגליך זיין אַדורכצופיהרען.

דעפּ. מינצבערג האָט זיך בעת׳ן געשפּרעך בעקלאָגט אַז די יודען בעטראַכטען איהם פאַר אַ פּאָל קאָוניק. ער האָט ערקלערט, אַז נאָכ׳ן טויט פון קירשבּרוינען פיהלט ער אויף זיך אַ גרויסע אחריות קירשבּרוין האָט אין זיין צוואָה איהם איבערגעגעבען צו פיהרען ווייטער זיין פּאָליטישע ליניע.

בשעת עס איז בעריהרט געוואָרען די פראַגע וועגען די צו גרויסע שטייער־בעלאַסטונג האָט פּרעמיער סלאַוועק ערקלערט, אַז עס איז איצט שווער צו רעדען וועגען וועלכע עס איז רעפאָרמען. כל זמן עס וועט נישט קומען קיין ענדערונג אין דער ווירטשאַפטליכער לאַגע קען נישט זיין קיין רייד וועגע זוועלכע עס איז שטייער־הנחות.

מאָלאָטאָוו וועגען דעם ווירט־שאַפטליכן קריזיס אויף דער וועלט

מאָסקווע, 11. (טו) אויף דער דינסטאָגדיגער זיצונג פון סאָוויעטישען ראַטען־קאָנגרעס האָט מאָלאָטאָוו ערקלערט, אַז אין יאָהר 1930 האָט סאָוויעט רוסלאַנד עקספּאָרטירט אויף אַ האַלבען מיליאָן רובעל ווייניגער ווי אין 1913. דעמאָלט איז קיינעם נישט איינגעפאַלען פעראַנטוואָרטליך צו מאַכען רוסלאַנד, אַז עס בעדראָהט מיט זיין עקספּאָרט דעם וועלט־מאַרק. די משונהדיגע און נישט אמת׳ע ידיעות וועגען דער צוואַנגס־אַרבייט און וועגען דעם דעמפּינג בעווייזען, אַז די פּרעסע האָט פערלוירען דעם נאָרמאַלען שכל ביים בעטראַכטען די לאַגע אין רוסלאַנד, רוסלאַנד איז אַ פריי לאַנד און דערביי קען יעדער פריי אַרויסזאָגען זיין מיינונג.

מאָלאָטאָוו איז אין דער מיינונג, אַז אייראָפּא וועט פון דעם ווירטשאַפטליכען קריזיס נישט געהיילט ווערען. מען מוז זיך רעכענען מיט דעם וואַקסען פון דער רעוואָלוציאָנערער בעוועגונג. דער ווירטשאַפטליכער קריזיס קען נישט בעזייטיגט ווערען, ווייל די סתירות צווישען דעם בירגערטום זענען זעהר גרויס.

פראַנקרייך פערנעהמט נייע געביטען אין מאַראָקאָ

פּאַריז, 11. (ספּ. טעל.) דאָס פראַנצויזישע מיליטער האָט נעכטען פערנומען נייע שטחים אין מאַראָקאָ, פערגרעסערענדיג אויף אזא אופן די פראַנצויזישע ארמעע אויף דרום־מאַראָקאָ. גאַנץ אונערוואַרטעט, האָט דאָס פראַנצויזישע מיליטער, אונטערשטיצט דורך די שבטים, וואָס זענען לעצטענס אַרונטערגעפאַלען אונטער דער פראַנצויזישער הערשאַפט, אָנגעהויבען אַ מאַרש אויף די אַטלאַס־בערג.

דאָס פערנעהמען די נייע געביטען איז אַ גרויסער ערפאָלג פאַר דער פראַנצויזישער מאַכט אין מאַראָקאָ, ווייל זי בעקומט אַזוי אַרום אַ נייע פערבינדונג צווישען די פּראָווינצען אויף צפון און דרום.

אויסערן־מיניסטער זאַלעסקי

וועגען דעם פּויליש־דייטשען האַנדעלס־טראַקטאַט

וואַרשאַ, 11. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). אויף דער היינטיגער זיצונג פון סיים איז ראַטיפיצירט געוואָרען דער פּויליש־רומענישער גאַראַנטיע־אָפּמאַך. דאַן איז פאָרגעקומען אין דער דריטער לעזונג די ראַטיפיקאַציע פון דייטש פּוילישען ליקווידאַציע־אָפּמאַך.

בעת דער דיסקוסיע האָט גענומען אַ וואָרט דער אויסערן־מיניסטער זאַלעסקי. וועלכער האָט געהאַלטען אַ לענגערע רעדע. דער מיניסטער האָט אין זיין רעדע אָנגעוויזען, אַז אָהן דער אינטערנאַציאָנאַלער צוזאַמענאַרבייט פון די מלוכות איז נישט מעגליך קיין פערבעסערונג פון דער ווירטשאַפטליכער לאַגע. די פּוילישע רעגירונג און די פּוילישע עפענטליכע מיינונג האָט אויפגענומען מיט פרייד די ידיעה, אַז עס איז געשלאָסען געוואָרען אַ ים־אָפּמאַך צווישען ענגלאַנד, פראַנקרייך און איטאַליען. די פּוילישע עפענטליכע מיינונג נעהמט אויך אויף מיט צופרידענהייט דעם פּויליש־דייטשען האַנדעלס־טראַקטאַט. אויב דער אַנדערער צד זאָל אַפילו דעם טראַקטאַט נישט ראַטיפיצירען איז אויך אונזער אַרבייט נישט געגאַנגען לאיבוד, ווייל די וועלט וועט זיך איבערצייגען אַז מיר שטרעבען צו דער מיטאַרבייט מיטאַלע פעלקער, בכדי צו פערבעסערען די ווירטשאַפטליכע לאַגע.

נאָך דער רעדע פון מיניסטער זאַלעסקי האָט זיך אָנגעהויבען די דיסקוסיע.

אַ באָמבע איז בנין פון אַ קאָנסולאַט

פּאַריז, 11 (ספּ. טעל.) פון האַוואַנאַ מעלדעט מען, אַז אין בנין פון דעם דאָרטיגען שפּאַנישען קאָנסולאַט האָט נעכטען עקספּלאָדירט אַ באָמבע, וואָס האָט צושטערט די גאַנצע איינאָרדנונג. באַלד דערנאָך האָט מען געפינען דעם טויטען קערפּער פון אַנ׳אומבעקאַנטען הענגען אויף דעם איינגאַנגס־טויער פון קאָנסולאַט.

די פּאָליציי פיהרט אַנ׳אויספאָרשונג בכדי אויפצוקלערען די געהיימניספולע פאַקטען.

אכטונג, ציימונגס־פערקויפער!

די פערוואַלטונג מאַכט בעקאַנט אַלע ציימונגס־פערקויפער, אַז די רעדאַקציעס הן די יודישע, הן די פּוילישע, ווי אויך די קאָנטאָרען בעקלאָגען זיך, אַז איהר ציימונגס־פערקויפער גיט אויסצולעזען ציימונגען, וועלכעס ווי איהר זעלבסט פערשטעהט, איז דאָס זעהר שעדליך צום געזונד, דען די ציימונג גייט אַדורך דורך פיל לעזערס און דאָס קען געוויס ברענגען שאָדען צום געזונד, ווי אויך קען מען דאָס אָנרופען גנבה. וואָרנען מיר אייך צים לעצטען מאָל, אַז אין פאַל, אַז איהר וועט ווייטער אַזוי פיהרען זיך, וועלען מיר געבען די רעדאַקציעס און די קאָנטאָרען פריייע הענד. אַז זיי זאָלען צורייסען די אויסגעלעזענע ציימונגען און ווען דאָס וועט אויך נישט ווירקען אויף אייך, וועלען מיר זיין געצוואונגען אָנצונעהמען מיטלען דורך די רעגירונגס־מאַכט.

גלייכצייטיג בעטען מיר דעם געעהרטען פּובליקום, אַז זיי זאָלען נישט זיין קיין מסיע לעוברי עבירה, דען די ציימונגען זענען אַזוי אויך ביליג, קען מען זיך נאָך ערלויבען צו קויפען אַ ציימונג און ווען איינער האָט נישט די פאַר גראָשען אויף אַ ציימונג, קען ער לעזען ביי דעם טויער פון די רעדאַקציעס אומזיסט.

מיט אכטונג די פערוואַלטונג.

דאַנקזאַגונג.

דערמיט דריקען מיר אויס אונזער בעסטען דאַנק דעם לעהרער

ה׳ א. ראַגאָזשינסקי

(לעהרער פאַר מענער־צושניידען פּיעטריקאָווער 85)

פאַר זיין גוט ערלערנען אונז דאָס צושניידער־פאַך און ווינשען איהם ווייטערען ערפאָלג. די 9. גרופּע פון מענער־צושניידער קורסען פון דער געזעלש. „אָרט״.

1690

אויפפאָדערונג!

דערמיט פאָדער איך אויף צום לעצטען מאָל שמחה און טאָכטער פראַניאַ און דענטיסט איטשע מיט גרשון פאַמיליע לאַנדסבערג, 6. שערפּיען 39 אַז זיי זאָלען קומען האַלטען אַ דין תורה ביים הרב אויף ליפּאָווא 27, אין געגענפאַל נעהם איך אַראָפּ פון מיר די פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר די ווייטערדיגע פאָלגען. נח פּריוועס, זאַוואַדזקאַ 16a.

מאַשין־מצות

ווערט געבאַקען אַלע טאָג פרישע און דינע ווי אויך מצה־מעהל, אייער־פערפעל און סוכאַרקעס לויט קאָרלסבאַדער סיסטעם

מיר עמפּפעהלען צו יעדער צייט אונזער גוט־בעקאַנטע און פרישע געבעקסען פון אונזער איבעראַל בעוואוסטער צוקערביַיע

ב. ווייַנבערג

פּיעטריקאָווער 38 — טעל 143-82

בעמערקונג! פון 15־טען ד. ח. וועט מען שוין בעקומען פּסח׳דיגע מצות.

די פערוואַלטונג

פון דער געזעלש. „אָרט״ — אין — ראַדזש

האָט דעם כבוד איינצולאַדען די יודישע געזעלשאַפט אויפ׳ן

באַל

וואָס קומט פאַר שבת, דעם 14־טען מערץ ד. י. 10 אַ זייגער אין אָוונט

אין די זאַלען פון „אַזאַ״ נאַרוטאָוויטשאַ 20

בילעטען צו 10 זל. און פאַר יוגענד 5 זל. ביים איינגאַנג.

דער שווער־געטראָפענער

פאַמיליע באָרענשטיין,

צוליב דעם פריהצייטיגען טויט פון זייער ליבען מאַן, פאָטער און ברודער

ב. ע.

אברהם באָרענשטיין

דריקען מיר דערמיט אויס אונזער טיפסטען ביילייד.

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

חי׳ גאָלדע און ברוך קליז.

דעפ. גרינבוים פאדערט א פערשטענדיגונג מיט די דעפוטאטען פון די נאציאנאלע מינדערהייטען

וואַרשאַ, 11. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט). אויף דער היינטיגער זיצונג פון יודישען קאָלאָ האָט גרינבוים צוגעשיקט אַ בריף אין וועלכען ער טרעט שאַרף אַרויס געגען דער טאַקטיק פון יודישען קאָלאָ. אין בריף קריטיקירט דעפ. גרינבוים די טעטיגקייט פון יודישען קאָלאָ און ער פאָדערט, אַז דאָס יודישע קאָלאָ זאָל זיך אין קיין פאַל ניט פערשטענדיגען מיט די ב.ב.-דעפוטאַטען. דעפ. גרינבוים לעגט פאָר אַז דאָס קאָלאָ זאָל זיך פערשטענדיגען מיט די דעפוטאַטען פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען, בכדי צוזאַמען בעקומען פערטרעטער אין די סיים-קאָמיסיעס. דעפ. גרינבוים ערקלערט אויך, אַז ער וועט אַנפיהרען זיין קאַמף געגען קאָלאָ דורכ'ן ציוניסטישען פאַרטיי-ראַט.

דאָס יודישע קאָלאָ האָט איבערגעריסען די זיצונג בכדי זיך צו בעראַטען וועגען דעפ. גרינבוים'ס פאָדערונגען.

די סיים-סעסיע זאל די אנדערע וואך געשלאסען ווערען

וואַרשאַ, 11 (טעלעפאָניש) אויף דער אנדערער וואך וועט פערעפענטליכט ווערען א דעקרעט פון מלוכה פרעזידענט לויט וועלכען דער סיים וועט געשלאָסען ווערען אויף איינינע וואָכען.

פראצעס פאר וועלען זיך אריינ-רייסען אין קאבינעט

פון פוילישן פארשטעהער אין מאסקווע

מאָסקווע, 11 (ספ. טעל.) היינט נאָכמיטאָג האָט זיך אין איינעם פון די מאָסקווער פרידענס-געריכטען אָנגעהויבען דער פּראָצעס געגען דעם פעדזאָן, וואָס האָט זיך געוואָלט אַריינרייסען אין קאַבינעט פון פוילישען פאָרשטעהער אין מאָסקווע.

קוואליע פון רעדוקציעס פון די פענסיעס ביי די אנגעשטעלטע פון די מלוכה-בענק

אויך ביי די מלוכה-בעאמטע וועלען די פענסיעס רעדוצירט ווערען

וואַרשאַ, 11 (טעלעפאָניש) גלייכצייטיג מיט די רעדוקציעס פון די פענסיעס פון די בעאַמטע אין דער באַנק פאָר לאַנדווירטשאַפט און אין דער באַנק גאָספּאָדאַרסטווא קראַיאָווגאָ וועט אויך פון דעם ערשטען אפריל אין באנק פאָלסקי אדורכגעפיהרט ווערען א רעדוקציע פון די פענסיעס פון די בעאמטע אויף 10 פּראָצענט. דער צירקולאַר, וואָס מעלדעט וועגען דעם איז שוין נעכטען ארויסגעשיקט געוואָרען צו אלע בעאמטע פון דער באנק. אין צירקולאר ווערט גלייכצייטיג געמעלדעט, אז אלע אוואנסען ווערען אויף 2 יאָהר איינגאנצען אָפּגעשטעלט.

די פראגע ווען עס וועט אדורכגעפיהרט ווערען די רעדוקציע פון די מלוכה-בעאמטע צי פון ערשטען אפריל אָדער פון ערשטען יולי — איז דורך דעם פינאנץ-מיניסטעריום נאָך נישט בעשלאָסען געוואָרען. די פערבאנדען פון די מלוכה-בעאמטע בעמיהען זיך זעהר שטארק, אז די פעראָרדנונג וועגען די רעדוקציעס פון פענסיעס זאָל אויפגעהאלטען ווערען. עס איז אָבער א גרויסער ספק צי זיי וועלען עפּעס פועלן.

דערווייל האָבען זיך שוין א רייהע פריוואטע אונטערנעהמונגען פערקוקט אויף די מלוכה-אינסטיטוציעס און בעשלאָסען צו רעדוצירען די פענסיעס פון זייערע אָנגעשטעלטע.

ווי מען דערוואוסט זיך האָבען א רייה פריוואט פירמעס זיך געווענדעט מיט א פאָרשלאג צו זייערע אָנגעשטעלטע פון דעם ערשטען אפריל צו רעדוצירען די פענסיעס אויף 15 פּראָצענט. אויב די אָנגעשטעלטע וועלען דערויף נישט מסכים זיין וועלען זיי דעם ערשטען אפריל בעקומען א דריי-חדשים'דיגע קינדיגונג.

זיכערען די רוהה אין ארץ-ישראל

אנפראגע אין ענגלישען פארלאמענט

לאָנדאָן, 11 (יט"א טעלעגראפיש) אויף דער לעצטער זיצונג פון ענגלישען פארלאמענט האָט דעפ. שטילקאר אנגעפרעגט דער רעגירונג צי עס זענען אָנגענומען געוואָרען פערזיכערונגס-מיטלען אין ארץ-ישראל צו די פאָרשטעהענדע ימים-טובים פון די 3 אמונות, וואָס פאלען היי-יאָהר אויס צוזאמען.

אין נאָמען פון דער רעגירונג האָט געענטפער ד"ר שילס, אז עס זענען אָנגענומען געוואָרען די נויטיגע מיטלען צו זיכערען די רוהה אין לאַנד.

אמעריקאנישע טעכניקער און אינזשיניערען זוכען ארבייטס-מעגליכקייטען אין רוסלאנד

ניו-יאָרק, 11 (טו) די אמעריקאנישע אינזשיניערען-געזעלשאפט האָט אויסגעוועהלט א ספעציעלען קאָמיטעט פון אָנגעזעהענע אינזשיניערען בכדי אויסצופאָרשען די ארבייטס-מעגליכקייט פאַר אמעריקאנישע טעכניקער און אינזשיניערען אין סאָוויעט רוסלאנד.

דער קאָמיטעט וועלכער בעשטעהט הויפטזעכליך פון ספעציאליסטען אין פערקעהרס ענינים, וועט וואהרשיינליך ארויסשיקען א דעלעגאציע קיין סאָוויעט רוסלאנד.

סענסאציאנעלער פליה מיט זעגלען איבער די ניו-יארקער דעכער

בערלין, 11. (טו) פון ניו-יאָרק מעלדעט מען דער דייטשער זעגעל-פליהער וואָלף הירט האָט אויסגעפיהרט אַ סענסאַציאָנעלען פליה מיט זעגעל איבער די דעכער פון די ניו-יאָרקער הייזער. ער האָט זיך אויפגעהויבען 300 מעטער הויך און האָט איבער אַ שעה צייט געזעגעלט איבער די דעכער.

ניו-יאָרק, 11. (טו) דער פליה פון דייטשען זעגעל-פליהער וואָלף הירט איבער די דעכער פון ניו-יאָרק איז צוליב דער פעראָרדנונג פון דער פערקעהרס-פאָליציי פריהצייטיג איבערגעריסען געוואָרען. ווייל דער אַנדראַנג פון די צושויער אויף די ברעגעס פון הודסאָן טייך איז געווען אַזוי גרויס, אַז דער גאַנצער פערקעהר האָט זיך געמוזט אָפּשטעלען.

א יודיש-ווירטשאפטליכער ראט

קאנפערענץ פון סוחרים, האנדווערקער און קליינהענדלער אין ווארשא

וואַרשאַ, 11 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) נעכטען איז פאָרגעקומען א קאָנפערענץ פון פערטרעטער פון צענטראַלען סוחרים-פערבאַנד, האַנדווערקער-פערבאַנד און קליינהענדלער.

נאָך א לאַנגער דיסקוסיע האָט דעפ. ווישליצקי פאָרגעלעגט א רעזאָלוציע אין וועלכער עס ווערט געזאָגט, אַז די קאָנפערענץ געפינט פאַר נויטיג ביים איצטיגען מאָמענט צו שאַפען א ווירטשאַפטליכען ראַט. וועלכער זאָל פערטרעטען די ווירטשאפטליכע אינטערעסען פון דער יודישער בעפעלקערונג.

צום סוף איז געוועהלט געוואָרען אַן אָרגאַניזיר-קאָמיטעט צו וועלכען מען זאָל אויך צוציהען אנדערע יודישע אָרגאַניזאַציעס.

דייטשע אינדוסטריעלער

בעקומען גרויסע בעשטעלונגען אין סאוויעט-רוסלאנד

בערלין, 11 (ספּ. טעל.) פון די ערקלערונגען פון די דייטשע אינדוסטריעלער, וואָס זענען צוריקגעקומען פון סאָוויעט-רוסלאנד, דערוויסט מען זיך, אז זיי האָבען דאָרט בעקומען גרויסע בעשטעלונגען. אָבער מיט דעם בעדינג פון א 5-יעהריגען קרעדיט פאר די סאָוויעטען.

נישט קוקענדיג אויף די שווערע בעדינגונגען, זענען די דייטשע אינדוסטריעלער גרייט אָנצונעהמען די בעשטעלונגען, בכדי אויפצוהאלטען די גוטע בעציהונגען מיט די סאָוויעטען. זיי האָבען מורא, אז נאָכדעם, ווי עס וועט רעאליזירט ווערען דער פינף-יאָהר-פּלאַן וועט די סאָוויעטישע אינדוסטריע האָבען געמאכט אזעלכע פאָרשריטען, אז רוסלאַנד וועט זיין בכוח בעדייטענד צו פערקלענערן דעם אימפּאָרט, עוועטועל איהם איינגאַנצען אָפּצושטעלען.

די הינדוסען באיקאטירען ווייטער ענגלישע סחורות

לאָנדאָן, 11. (ספּ. טעל.) נישט קוקענדיג דערויף, וואָס דאָס פרעזידיום פון קאָנגרעס האָט בעשלאָסען אָפּצושאַפען דעם באָיקאָט אויף אויסלענדישע סחורות אין אינדיען איז אין באָמביי געקומען צו נייע צוזאַמענשטויסען צווישען די איינהאַבער פון געשעפטען און דרי אַנהענגער פון קאָנגרעס.

דער פערבאַנד פון די געשעפטס-איינהאַבער האָט בעשלאָסען אין משך פון אַ וואָך נישט צו קויפען קיין שום אויסלענדישע סחורות, און אָפּוואַרטען ביז גהאַנדי וועט קומען קיין באָמביי, די סוחרים וועלען בעטען גהאַנדי'ן אַז ער זאָל ווירקען אויף די פאַנאַטישע אַנהענגער אָפּצושטעלען דעם באָיקאָט.

5 מיליאן ארבייטסלאזע אין דייטשלאנד

די פראפעסיאנעלע פעראיינען פאדערן איינצופיהרען א 5-טאגיגע ארבייטס-וואך

בערלין, 11 (ספּ. טעל.) נעכטען איז פאָרגעקומען א זיצונג פון הויפּט-ראַט פון אלגעמיין-דייטשען פּראָפעסיאָנעלען א"בייטער-פערבאַנד, אויף וועלכער עס איז בעטראַכט געוואָרען די פראגע פון ארבייטסלאָזיגקייט.

לויט די סטאטיסטישע ציפערן זענען סוף חודש פעברואַר געווען רעגיסטרירט 4,972,000 ארבייטסלאָזע. דערפון האָבען 3 און א האלב מיליאָן בעקומען אונטערשטיצונגען,

בערלין, 11. (ספּ. טעל.) די הויפּט-פערוואלטונג פון אלגעמיין דייטשען פּראָפעסיאָנעלען ארבייטער-פערבאנד האָט אָנגענומען א רעזאָלוציע, אין וועלכער עס ווערט געפאָדערט איינצופיהרען א 5-טאָגיגע ארבייטס-וואָך אין גאנץ דייטשלאנד. אין דער רעזאָלוציע ווערט געזאָגט, אז דאָס איינפיהרען א 5-טאָגיגע ארבייטס-וואָך וועט מעגליך מאכען פאר די גרויסע מאסען ארבייטסלאָזע צו בעקומען ארבייט.

זעלטענער יובילעאום פון בריאנען

11 מאל געווען פרעמיער און 23 מאל מיניסטער

פאַריז, 11. (ספּ. טעל.) דעם 14-טען ד.ח. ווערט 25 יאָהר זייט בריאַן איז צום ערשטען מאָל געוואָרען פרעמיער. זייט דער דאָזיגער צייט איז ער געווען בעטייליגט אין 25 קאַבינעטען. 11 מאָל איז ער געווען פרעמיער, 2 מאָל בילדונגס-מיניסטער, 2 מאָל מיניסטער פאַר שיינע קונסט, 3 מאָל יוסטיץ-מיניסטער און 16 מאָל אויסערן-מיניסטער.

א גרויסער סקאנדאל אין דער פראנצויזישער לופט-פליהעריי

פאר 25 מיליאן פאל-שירמס, וואס מען קען נישט נעבריוכען

פאַריז, 11 (ספּ. טעל.) אין דער פראנצויזישער לופט-פליהעריי איז אויסגעבראָכען א נייער סקאַנדאל. בעת א אינספּעקציע איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אז א געוויסע פירמע האָט צוגעשטעלט פאַר דער לופט-פליהעריי אויף א סומע פון 25 מיליאָן פאל-שירמס, וואָס קענען נישט בענוצט ווערען.

א עהנליכער סקאנדאל, וועגען וועלכען עס פעהלען נאָך פּרטים איז ענטדעקט געוואָרען אין שייכות מיט דער ליפערונג פון מאָטאָרען פאַר די פראנצויזישע אעראָפּלאנען.

דייטשלאנד בויט נייע פאנצער-שיפען

בערלין, 11. (טו). נאָך אַ לענגערע רעדע איז אין דער אויסערן-קאָמיסיע פון דייטשען פאַרלאַמענט אָנגענומען געוואָרען געגען די שטימען פון די קאָמוניסטען און ביי דער אָפּהאַלטונג פון די סאָציאַל-דעמאָקראַטען די ערשטע ראַטע צו בויען דעם פאַנצער-קרייצער „ב".

―=:0:=―

פרטים וועגען די אונטערהאנדלונגען

צווישען אוקראינער און דער רעגירונג

וואַרשאַ, 11 (טעלעפאָניש) אין שייכות דערמיט, וואָס אין דער פרעסע האָבען זיך בעוויזען ידיעות וועגען אונטערהאַנדלונגען פון די אוקראַינער מיט דער רעגירונג וועגען א אויגאָדע, האָט דער אוקראַינישער סיים-קלוב פערעפענטליכט א קאָמוניקאַט אין וועלכען די ידיעות ווערען אָפּגעלייקענט און עס ווערט ערקלערט, אז עס ווערען נישט געפיהרט קיין אונטערהאַנדלונגען.

ווי מיר ווערען אָבער געוואויר קומען אזעלכע אונטערהאַנדלונגען פאָר און עס זענען שוין אפילו בעקאַנט פּרטים וועגען די אונטערהאַנדלונגען. איינע פון די בעדינגונגען זאָל זיין, אז די רעגירונג וועט געבען א הלואה פאַר די אוקראַינישע בילדונגס-געזעלשאַפט „פּראָשוויטאַ" פאַר די אוקראַינישע קאָאָפּעראַטיווען.

אין די סיים קולואַרען שמועסט מען, אז אין אוקראַינער-קלוב איז געקומען צו א שפּאַלטונג.

אימפאזאנטע רבי'שע חתונה אין באבאוו

צעהנדליגער טויזענדער חסידים זיך צוזאמענגעקומען אויף דער חתונה

וואַרשאַ, 11. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). היינט, דינסטאָג איז אין באָבאָווע פאָרגעקומען די חתונה פון באָבאָווער רבי'ס טאָכטער מיט דעם זוהן פון געוו. אגודה דעפוטאט פייטעל טעמפּע משה'לע. דער חתן איז אַלט 18 יאָהר.

צו דער חתונה זענען פון וואַרשאַ אַרויסגעפאָהרען צוואַנציג זשורנאַליסטען און פילם-אָפּעראַטאָרען.

די חתונה אין באָבאָווע איז געפראַוועט געוואָרען מיט אַן אויסערגעוועהנליכער פּראַכט. צעהנדליגער טויזענדער חסידים זענען זיך צוזאַמענגעקומען קיין באָבאָווע אויף דער חתונה, עס איז איינגעאָרדענט געוואָרען אַ סעודה פאַר 50 טויזענד מאַן. צו דער סעודה זענען געשאָכטען געוואָרען הונדערטער בהמות, אָקסען, קעלבלעך און אַ. וו. עס איז אויך איינגעאָרדענט געוואָרען אַ מאָלצייט פאַר בעטלער, צו וועלכער עס זענען זיך צוזאַמענגעקומען אַלע בעטלער פון גאַנץ גאַליציען און אויך זעהר פיל פון קאָנגרעס-פוילען. טויזענדער ישובה בחורים האָבען זיך פערשטעלט פאַר זעלנער, קאָזאַקען און משמח געווען דעם עולם.

בעת דעם מצווה-טענצעל ווען דער רבי האָט געטאַנצט מיט דער כלה, האָט ער געזונגען, אין הסכם מיט'ן הערשענדען מנהג אין באָבאָווע, אַ טרויעריגען נגון, צווישען די צעהנדליגער טויזענדער חסידים איז געווען אַ שרעקליך געוויין, די גאַנצע חתונה איז אויפגענומען געוואָרען דורך פילם-אָפּעראַטאָרען.

די התלהבות צווישען די חסידים איז געוואַלדיג גרויס נישט קוקענדיג אויף דער שנייע זאַווערוכע טאַנצט מען אַ גאַנצע נאַכט אונטער'ן פרייען הימעל אין שניי.

ד יפייערליכקייטען אין באָבאָווע וועלען געדויערען אַ גאַנצע וואָך.

לאדז, 12 מערץ 1931

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז, 12 מערץ 1931

די מיטלען געגען דעפיציט

די רעדע פון מיג. מאַטושעווסקי אין סענאַט, אין וועלכער ער האָט פעסטגעשטעלט די מעגליכקייט פון אַ דעפיציט אין בודזשעט אויף אַ סומע פון עטליכע הונדערט מיליאָן זל., האָט אַרויסגערופען אַן׳אמת׳ע סענסאַציע. די הכנסות וועלען זיין בעדייטענד קלענער, ווי דאָס איז פאָראויסגעזעהען אין בודזשעט און דער רעגירונג וועט אויסקומען צו זוכען מיטלען, ווי אַזוי צו דעקען דעם דעפיציט, וועלכער וועט בעטרעפען אַן׳ערך 350 מיליאָן זל. אַלס מיטעל אויסצוגלייכען דעם דעפיציט זאָגט אונז דער פינאַנץ־מיניסטער אַ רעדוקציע פון די בעאַמטען־פענסיעס אויף 15 פראָצענט, וואָס דאָס דאַרף ברענגען דער מלוכה אַן׳ערך 200 מיליאָן זל. דער מיניסטער האָט דערביי ערקלערט, אַז די רעדוקציע וועט ער אַדורכפיהרען מיט דער גאַנצער ענטשלאָסענקייט, אויב די סיטואַציע וועט דאָס פערלאַנגען, דערווייל אָבער, ווייזט אויס, האַלט עס נאָך נישט דערביי, און דער מיניסטער בעגנוגענט זיך מיט רעדוצירען די פענסיעס פון די בעאַמטע אין די מלוכה־בּענק אויף 10 פראָצענט, אָבער וואַהרשיינליך וועט דער רעגירונג דאָך אויסקומען זיך צו נעהמען צו די בעאַמטען־פענסיעס, ווייל קיין אויסזיכטען, אַז די איינפלוסען פון דער מלוכה קאַסע זאָלען זיך פערגרעסערען אויף אַן׳אַנדער אופן זענען נישטא.

עס וואָלט אַלזאָ געבליבען אויסצוגלייכען נאָך דעם דעפיציט פון 150 מיליאָן, דורך פערשידענע קליינע איינשפּאָרונגען רעכענט דער מיניסטער איינצובּרענגען 50 מיליאָן זל. און דאָס איבריגע וועט מען קאָנען איינברענגען נאָר דורך פערקלענערען די אויסגאַבען פון דער מלוכה אויף די בירגער (סאָציאַלע פערזיכערונגען) און — דורך פרישע שטייערען.

ווען מען נעמט רעאַל די פראגע פון שטאַנדפונקט פון אונזער לעבענס־פראַקטיק, קאָן מען פעסט שטעלען, אַז וואַהרשיינליך וועט דער קאַמף געגען דעפיציט קודם כל זיך אויסדריקען אין פערשטאַרקען די שטייער־פרעס. דאָס וועט זיין לייכטער צו טון, ווייל די בעאַמטע וועלען דאָך אויסגעצייכענט פערשטעהען, ווי ענג עס זענען פערבונדען די פראגע וועגען די שטייערען־הכנסות און דער רעדוקציע פון זייערע פענסיעס. אמת, דער מיניסטער האָט אַליין ערקלערט, אַז מ׳דאַרף ערוואַרטען אַ פערקלענערונג פון די איינקונפטען פון הכנסה־שטייער און אומזאַץ־שטייער, אָבער געגען די טעאָרעטישע אויסרעכענונגען פון מיג. מאַטושעווסקי און נישט קוקענדיג אויפ׳ן שאַרפען קריזיס, קאָן זיך גראָד אַרויסווייזען, אַז די דאָזיגע שטייערען זאָלען גאָר זיין העכער, ווי פריהער!

רעאַל דאַרף מען בעהאַנדלען אויך דעם אָנזאָג פון מיניסטער מכּוח איינפיהרען נייע שטייערען. וועגען רעפאָרמירען דאָס שטייער סיסטעם איז נאַטירליך קיין רייד נישטא. און גראָד איצט וואָלט געווען די פּאַסיגע צייט אַזאַ געזעץ דורכצופיהרען, ווייל פון דער ערפאַהרונג ווייסט מען, אַז זאָל זאַך, אַ שטייגער, מאַכען אַ בעסערע קאָניונקטור און זאָל די מלוכה־קאַסע ווערען אַביסעל פולער, וועט מען דעם עודף פערוועגדען נישט אויף שטייערען־הנחות, נאָר אויף א „כלאָדניע“ אין גדיניע...

אין אַלגעמיין קאָן מען פון מיג. מאַטושעווסקיס רעדע אויספיהרען, אַז צו קיין גרעסערען בודזשעט־דעפיציט, וואָס זאָל בעדראָהען דער סטאַביליזאַציע פון זלאָטע, וועט עס נישט דערגעהען. אָבער די מיטלען, וועלכע די רעגירונג וועט אָנווענדען, כדי צו אַזאַ דעפיציט נישט צו דערלאָזען, וועט די בעפעלקערונג שטאַרק פיהלען אויף איהרע אייגענע פלייצעס.

נ. ד.

פּראָפ. איינשטיין — פיהרער פון אַן׳אינדיאַנישען שבט

אונצופרידענהייטען, מחמת ער לאָזט זיך אויסנוצען צו פערשידענערליי צוועקען

די בערלינער ציוניסטישע „נייע וועלט“ דרוקט אין לעצטען נומער אַן׳אַרטיקעל אין וועלכען דאָס בלאַט פּראָטעסטירט געגען דעם, וואָס איינשטיין לאָזט זיך אַזוי לייכט אויסנוצען פאַר פערשידענע צוועקען, וואָס פּאַסען נישט פאַר איהם, ספּעציעל אין אַמעריקא.

„איינשטיין — צו פריהשטיק, איינשטיין צו מיטאָג, — שרייבט די „נייע וועלט“, — איינשטיין אויף אַלע בלעטער פון די אילוסטרירטע זשורנאַלען האַנד ביי האַנד מיט אַ פילם־אַרטיסטקע, מיט אַן־אָפערן־זינגערין, מיט אַ קאָמיקער, מיט אַ באָקסער פון דרום־קאַליפאָרניען, איצט האָט מען איהם שוין אויסגעקליבען אַלס פיהרער פון אַן׳אינדיאַנישען שבט, און אינגיכען וועלען מיר זעהען אויף אַ פאָטאָגראַפיע דעם כאַראַקטעריסטישען קאָפּ פון דעם געלעהרטען, ווי ער איז בעצירט מיט פעדערען פון אַ פאָפּוגאַי, מיט 6 מאַלפען־ווידלען אויפ׳ן בויך און מיט צוויי סקאַלפען. מעגליך, אַז מ׳וועט איהם אריינלעגען אין מויל אַריין אויך אַ שלום־לולקע. אין אַזאַ „הולך“ וועט ער שטעהען אין דער געזעלשאַפט פון אַ בעריהמטען באַנדיט און דריי גוירלס“ פון אַ „מוזיק־האַל“. ער — איינשטיין!

„און וואָלט מען איהם בלויז פאָטאָגראַפירט! מען צווינגט איהם אויך צו רעדען וועגען אַלצדינג: וועגען רעליגיע, וועגען מיליטער־דינסט, וועגען סאָוויעט־רוסלאַנד, וועגען סאָציאַלע רעפאָרמען, וועגען מוזיק, יודענטום, טויט־שטראַף, רעפּאַראַציעס...

„מ׳האָט איהם אויסגעקליבען אַלס וויצע־פּרעזידענט פון דער געזעלשאַפט, פרייַנד פון סאָוויעט־רוסלאַנד, אָבער צוליב גלייכגעוויכט אויך אַלס מיטגליד פון פּרעזידיום פון דער רעליגיעזער צענטער־פּאַרטיי“ ביי דער יודישער קהלה אין בערלין. מ׳האָט איהם געצוואונגען צו האַלטען אַ רעדע געגען יעדער פּאָזיטיווער רעליגיע, און פון דער צווייטער זייט שיקט ער — מיט אַ יאַרמאַלקע אויפ׳ן קאָפּ — אויף אַ פידעל אין דער סינאַגאָגע אויף גרענאַדיר שטראַסע. „בערלינער טאַגעבלאַט“ בעקומט אַרויס פון איהם אַן׳אַרטיקעל פאַר דער אַנקעטע וועגען טויט־שטראַף, דער גרעסטער טייל „ספעציאַליסטען“ זאָגט זיך אַרויס געגען טויט־שטראַף. פאַר קאָנטראַסט ערקלערט איינשטיין, אַז ער איז אַ פּרינציפּיעלער אָנהענגער פון טויט־שטראַף. אין עטליכע חדשים אַרום פערמשפּט מען אין לעמבערג קאָמוניסטען צום טויט. די באָלשעוויקעס מוזען האָבען אַן׳אויסברוך פון עפענטליכער עמפּערונג, און איינשטיין שיקט טעלעגראַפיש זיין פּראָטעסט און זאָגט, אַז ער איז פּרינציפּיעל געגען טויט־שטראַף.

„אין אַמעריקא איז ער אַרויסגעטראָטען מיט אַ פייערדיגער רעדע געגען מיליטאַריזם. „אויספערטיגען און טראָגען געווער — איז אַ פערברעכען געגען דער מענשהייט!“ — רופט ער אויס, אָבער די סאָוויעטישע אַרמעע איז פאַר איהם אַ הייליגע און אַרבייטען אין אַ סאָוויעטישער אַמוניציע־פאַבריק איז פאַר איהם אַ הייליגער חוב.

„אין פּאַלעסטינא האָט מען געהאַנגען צוויי אַראַבער דערפאַר, ווייל זיי האָבען ערמאָרדעט אַ צעהנדליג יודישע זקנים, פרויען און קינדער. טויט־שטראַף — איז באַרבאַריזם. דאָס דאַרף פיהלען יעדער קולטורעלער מענש. מ׳איז אַוועק צו איינשטיינען, געבעטען זיין אינטערווענץ, ער איז אויסער זיך פאַר שרעק, שיקט טעלעגראַפיש אַ פּראָטעסט קיין ירושלים, אין נאָמען פון מענשליכקייט, אין סאָוויעט־רוסלאַנד הרגעט מען צוליב׳ן מינדעסטען פערדאַכט טויזענדער מענשען. אָבער איינשטיין ווערט נישט דערשראָקען, טעלעגראַפירט נישט, פּראָטעסטירט נישט אין נאָמען פון מענשליכקייט. ער איז וויצע־פּרעזידענט פון דער „געזעלשאַפט פריינד פון סאָוויעט־רוסלאַנד, אָבער ער איז גלייכצייטיג אין פּרעזידיום פון דער „רעליגיעזער צענטער־פּאַרטיי“ ביי דער יודישער קהלה אין בערלין“.

„צי זענט איהר צופרידען מיט אייער געשלעכט?“

אַן׳אַנקעטע פון אַן׳אַמעריקאַנישען זשורנאַל

ווי בעוואוסט, האָבען אַלע צייטונגען און זשורנאַלען פון דער גאַנצער וועלט אַ שוואַכקייט צו אַנקעטעס.

עס איז בעוואוסט, אַז אויך דער לעזער האָט ליב אַנקעטעס. דער לעזער איז אָבער אַ טונקעל, אונבעוואוסט און שווייגענדיג בעשעפעניש, און וואָס אייגענטליך ער האָט ליב, איז נישט בעוואוסט.

אַלזאָ, די זשורנאַלען האָבען ליב אַנקעטעס. נישט וויסענדיג מעהר וועגען וואָס צו פרעגען, וואָס זיך צו דערוויסען, האָט איין אַמעריקאַנער וואָכענבלאַט זיך געווענדעט צו אַלע בעריהמטהייטען פון דער וועלט מיט אַ פראַגע:

„צי זענט איהר צופרידען מיט אייער געשלעכט“?

דאָס הייסט, אויב די בעריהמטהייט איז אַ מאַנספּערשוין, צו וואָלט ער נישט געוואָלט גיכער געבוירען ווערען אַלס פרויענצימער און פערקעהרט: צו וואָלט די בעריהמטהייט אַ פרויענצימער, נישט געוואָלט זיין קיין מאַן.

אַ פראַגע איז אַ פראַגע. נישט בעסער און נישט ערגער ווי אַנדערע. עס האָבען אָנגעהויבען אָנקומען ענטפערען. מערי פּיקפאָרד איז גאַנץ צופרידען, וואָס זי איז אַ פרוי. דער באָקסער דעמפּסי איז צופרידען, וואָס ער איז אַ מאַן, און אַזוי ווייטער... צופרידענע און בעפרידיגטע האָבען זיך אַרויסגעוויזען אַ בעדייטענדע מעהרהייט.

די אַנקעטע וואָלט אַדורך איינגאַנצען אונבעמערקט, ווען עס טרעפט זיך נישט דערביי, צו דער פרייד פון די רעפּאָרטערען, אַ קאָמישער און זונדערבאַרער עפּיזאָד.

די אַנקעטע מיט דער פראַגע, צי ער איז צופרידען מיט זיין געשלעכט איז צווישען אַנדערע אויך אָנגעקומען צו אַן׳אָנגעזעהענעם אַמעריקאַנער באַנקיר, אַ מענש זעהר אַ בעשעפטיגטען און צושטרייטען. דער באַנקיר האָט אַ טבע די גאַנצע קאָרעספּאָנדענץ, וועלכע קומט אויף זיין נאָמען, אַליין צו עפענען און אויף די מאַרגינעסען צו מאַכען בעמערקונגען פאַר די סעקרעטאַרען.

די פראַגע וועגען דעם קאַמף פון די גאַנגסטער־סינדיקאַטען. דער קראַך אויף דער בירזשע, די לעצטע ידיעות פון אייראָפּע. אַ בקשה וועגען הילף, די רויטע בליישטיפט פונ׳ם שעף מערקט אָן אויף די מאַרגינעסען, ווי צו האַנדלען. ענדליך קומט אָן די רייהע צו דער אויבענדערמאָהנטער אַנקעטע. אין וואָס האַנדעלט זיך דאָ? וואָס איז דאָס עפּעס? דער באַנקיר פערשטעהט נישט און שרייבט אויף די מאַרגינעסען:

„אינפאָרמירען זיך, און מעלדען“.

די סעקרעטאַרען האָבען געלאַכט צום פּלאַצען. ענדליך האָט איינער פון די סעקרעטאַרען בעשלאָסען צו מעלדען דעם פּאַטראָן, אַז די נויטיגע אינפאָרמאַציע קאָן געבען נאָר ער אַליין.

דער צווייטער סעקרעטאַר האָט אָבער וועגען דער אונגעוועהנליכער רעזאָלוציע דערצעהלט אין דער פּרעסע און האָט בעצאָהלט דערפאַר מיט זיין פּאָסטען.

דאָס לעצטע וואָרט פון גינזבורג — דעם אַנגעקלאַגטען

אין גרויסען מענשעוויקען־פּראָצעס

מאָסקווע, (יט״א) דער איינציגער יודישער אַנגעקלאַגטער אין איצט פערענדיגטען מענשעוויקעס פּראָצעס אין מאָסקווע פאַר וועלכען פּראָקוראָר קרילענקאָ האָט געפאָדערט טויט־שטראַף, גינזבורג, האָט אין זיין לעצטען וואָרט פאַר׳ן געריכט ערקלערט פאָלגענדעס:

„אין מיין רעוואָלוציאָנערער קאַריערע, וועלכע איך האָב אָנגעהויבען אין עלטער פון 17 יאָהר, האָב איך פיל מאָל געקוקט דעם טויט אין די אויגען, אויך איצט האָב איך נישט מורא צו שטאַרבען. עס איז אָבער שווער צו שטאַרבען ווערענדיג געשטעמפּעלט אַלס פעררעטער פון אַרבייטער־קלאַס, עס איז שווער צו שטאַרבען לויט אַן׳אורטייל פון פּראָלעטאַרישען געריכט. איך האָב פריי אָהן שום דרוק און צוואַנג געגעבען מיינע ערקלערונגען, ווייל איך האָב זיך איבערצייגט אין דער פאַלשקייט פון מיינע מעשים, די ענטוויקלונג פון סאָוויעטישען רעזשים אין דער ריכטונג פון סאָציאַליזם האָט מיך איבערצייגט וועגען דער פאַלשקייט פון פּעסימיזם, וואָס ווערט קולטיווירט דורך דעם מענשעוויזם און דעם 2־טען אינטערנאַציאָנאַל, ווי אויך וועגען דעם ריכטיגען וועג פון דער קאָמוניסטישער פיהרערשאַפט. אויב דאָס פּראָלעטאַרישע געריכט וועט געפינען פאַר מעגליך שענקען מיר דאָס לעבען, וועל איך ווידמען די פערבליבענע טעג פון מיין לעבען אויף פערריכטען ד יפעהלערען און חטאים וועלכע איך בין בעגאַנגען לגבי דעם פּראָלעטאַריאַט און וועלכע איך בעדויער פון מיין טיפסטען האַרצען“.

ווי בעקאַנט, איז גינזבורג פערמשפּט געוואָרען צו צעהן יאָהר תפיסה.

פּראָצעס פון 4 יודען אין העכסטען געריכט אין ליטע

אונטער דער בעשולדיגונג פון הרגענען אַ וועטערינאַר־דאָקטאָר

קאָוונא, (יט״א) דאָס העכסטע געריכט אין ליטע איז צוגעטרעטען צו בעטראַכטען אין דער לעצטער אינסטאַנץ דעם פּראָצעס פון 4 יודישע פליישער לאַקונישאָק, מאַן, פליישמאַן און שניידער, וועלכע זענען פערמשפּט געוואָרען צו פינף ביז 12 יאָהר תפיסה, אונטער דער בעשולדיגונג פון ערמאָרדעטען דעם וועטערינאַר־דאָקטאָר אין שטעטעל שעמלע אַווישעניס.

די ליטווישע יודען, וועלכע זענען איבערצייגט אין דער אומשולד פון די אַנגעקלאָגטע ערוואַרטען מיט גרויסער שפּאַנונג דעם אורטייל פון העכסטען געריכט.

אַרום די געשעהענישען אין לוקאָוו

וואַרשאַ, (יט״א) אין וואַרשאַ ווייַלט איצט הרב יצחק יוסף זילבערבערג פון קראַסנאָשעלץ, ווי בעקאַנט איז אין צוזאַמענהאַנג מיט דער קאַנדידאַטור פון הרב זילבערבערג אויף דעם כסא הרבנות אין לוקאָוו, וואָס ווערט געשטיצט דורך דעם אָרטיגען לאַוניק ה׳ וויינטרויב, געקומען צו די בלוטיגע געשעהענישען אויף דעם שוהל־הויף אין לוקאָוו, וואָס האָבען געהאַט אַזאַ שטאַרקען אָפּקלאַנג אין דער עפענטליכקייט.

הרב זילבערבערג האָט איבערגעגעבען דער יודישער טעלעגראַפען־אַגענטור פאָלגענדע ערקלערונג וועגען די טרויעריגע געשעהענישען אין לוקאָוו:

די געשעהענישען האָבען נישט געטראָגען קיין כאַראַקטער פון פּאַרטיי־קאַמף. דער פאַל איז אויסגענוצט געוואָרען אַלס געלעגענהייט צו נעהמען נקמה צוליב פערזענליכער שנאה און צאַנקערייען.

הרב זילבערבערג בעהויפּטעט, אַז דער לאַווניק וויינטרויב איז פון דער אגודה נישט בעוויטיגט געוואָרען, ער געהערט נאָר נישט צו דער פּערוואַלטונג פון דער אָרטיגער אגודה.

הרב זילבערבערג פערזיכערט, אַז זיין קומען קיין לוקאָוו איז געווען בערעכטיגט, ווייל ער האָט אַ כתב הרבנות, וואָס טראָגט אַ פאַר הונדערט אונטערשריפטען פון דער לוקאָווער יודישער בעפעלקערונג. הרב זילבערבערג וועט דעריבער, נישט געקוקט אויף די לעצטע געשעהענישען אַרויסשטעלען זיין קאַנדידאַטור בעת די רבנות־וואַהלען וואָס וועלען אין קורצען פאָרקומען אין לוקאָוו.

פייערליכע ערעפענונג פון קרן־קימת־באַזאַר אין לאָנדאָן

לאָנדאָן, (יט״א) אין בנין פון דער קונסט גאַלעריע אין ווייטשעפּעל איז פאָרגעקומען די פייערליכע ערעפענונג פון 12־טען יעהרליכען קרן־קימת־באַזאַר. אַ גרויסע רעדע האָט אויף דער פייערונג געהאַלטען דער פּרעזידענט פון „באָרד אָף דעפּיוטיס“ ד׳ אביגדור גאָלדשמיד.

די פאָנדען, וואָס וועלען געזאַמעלט ווערען אויף דעם באַזאַר, האָט ערקלערט ה׳ ד. אביגדור וועלען פערווענדעט ווערען אויף צו קויפען ערד, אויף וועלכער אונזערע ברידער וועלען בויען זייערע היימען און לעבען, די ערד ווערט געקויפט אָהן אַ וועלכער עס איז עוולה פאַר די אַראַבער. די אַרבייס, וואָס ווערט געטון אין ארץ־ישראל, דינט די אינטערעסען פון אַלע איינוואוינער פון לאַנד. דער באַזאַר האָט שוין נאָך זיך אַ לאַנגע טראַדיציע. דעם פאָריגען יאָהר איז אַ דאַנק דעם קרן־קימת־באַזאַר געשאַפען געוואָרען אַ סומע פון 1,300 פונט.

מאַסען־פערגיפטונגען

אין אַ ניו־יאָרקער פאַבריק

ניו־יאָרק, 10. (ספּ. טעל.) אין איינע פון די ניו־יאָרקער קאָנפעקציע־פאַבריקען איז פאָרגעקומען אַ אומגליקליכער פאַקט פון אַ מאַסען־פערגיפטונג פון די אַרבייטער. אין מיטען פון דער אַרבייט איז אַ אַרבייטער פּלוצלינג געפאַלען אין חלשות. אַנדערע אַרבייטער האָבען איהם געאיילט צוהילף אָבער אַלע זענען אָנידערגעפאַלען נעבען איהם אויף דער ערד. אויף אַזאַ אופן זענען אַוועקגעפאַלען 25 מענער און פרויען. די איבריגע אַרבייטער האָבען זיך אין אַ האַלב־בעוואוסטלאָזען צושטאַנד צוגעשלעפּט צו דער טיר, רופענדיג הילף. די פערגיפטעטע האָט מען איבערגעפיהרט אין שפּיטאַל. גענויערע פּרטים זענען ביזאיצט נאָך נישט געלונגען פעסטצושטעלען.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג 12 כג אדר תרצ"א

מערץ
זון-אויפגאנג 6.17
זון-אונטערגאנג 5.19

פּראָלאָנגאַציעס, אַפּעלאַציעס און רעגולאַציעס

טעגלי'כע כראניק פון האנדעלס-געריכט

די פירמע „ברידער דאָבראַניצקי" (ציגעל-יאַס 89) האָט זיך געווענדעט אין געריכט וועגן ערטיילען איהר אַ פּראָלאָנגאַציע פון די צאָהלונגען די פירמע עקזיסטירט 37 יאָהר. דער בילאַנס פון דער פירמע שליסט זיך, אויף 1 מערץ 1931 מיט דער סומע 843.683 זל.

*

יעקב דוד פאָגעל (פּיעטריקאָווער 13) האָט אין נאָוועמבער 1929 בעקומען אַ פּראָלאָנגאַציע פון די צאָהלונגען, אין מערץ האָט ער אָנגעהויבען אויסגלייכס-אונטערהאַנדלונגען מיט די קרעדיטאָרען און אין יוני איז געשלאָסען געוואָרען דער אָפּמאַך לויט וועלכען די קרעדיטאָרען בעקומען 70 פּראָצענט פון זייערע חובות צאָהלבאַר אין ראַטעס אין פערלויף פון צוויי יאָהר. דאָס געריכט האָט דעם אָפּמאַך בעשטעטיגט.

אייגער פון די קרעדיטאָרען איז געבליבען אונצופרידען מיט'ן אָפּמאַך און אַפּעלירט אין וואַרשאַ. דאָס אַפּעלאַציע-געריכט אין וואַרשאָ האָט דעם לאָדזער אָפּמאַך בעשטעטיגט.

*

בועז גלאָבוס (פּיעטריקאָווער 37) איז אין מאי 1929 ערטיילט געוואָרען אַ פּראָלאָנגאַציע פון די צאָהלונגען. נאָך 9 חדשים איז ער ערקלערט געוואָרען פאַר באַנקראָט און בעשטימט געוואָרען אונטער פּאָליציי-אויפזיכט. אין פעברואַר ה.י. האָט ער געשלאָסען אַנ'אָפּמאַך מיט די קרעדיטאָרען לויט וועלכען זיי בעקומען פופצעהן פּראָצענט פון זייערע חובות, צאָהלבאַר אין 4 ראַטעס. דאָס געריכט האָט דעם אָפּמאַך בעשטעטיגט.

*

גוסטאַוו בעק (זש'אָווסקאַ 3) האָט זיך געווענדעט אין געריכט וועגן ערטיילען איהם אַ פּראָלאָנגאַציע פון די צאָהלונגען און געבעטען אויך אָפּצוהאַלטען די ליציטאַציע, וועלכע איז געווען בעשטימט אויפ'ן 26-טען פעברואַר. דאָס געריכט האָט די ליציטאַציע נישט אָפּגעהאַלטען, אַזוי ווי בעק ערוואַרט צו בעקומען א הלוואָה פון דער קרעדיט-געזעלשאַפט האָט ער צוריקגעצויגען די ווענדונג וועגען דער צאָהלונגס-פּראָלאָנגאַציע.

———=:0:=———

בזשעזשינער כאַלופניקעס, וועלכע בעשעפטיגן איין געהילף

דאַרפען נישט אויסקויפען קיין פּאַטענטען

(א) אין בזשעזשין זענען פאַרהאַן פיל שניידער, וואָס נעהמען אָן אַרבייט פון די מאַגאַזינערען, מייסטענס האַלטען זיי צו איין אַרבייטער-געהילף. הייַ-יאָהר האָט דער בזשעזשינער שטייערען-אַמט פון די דאָזיגע שניידער געפאָדערט, אַז זיי זאָלען אויסקויפען פּאַטענטען. די שניידער האַלטען אַז זיי דאַרפען קיין פּאַטענטען נישט אויסקויפען, אַגב זענען זיי טאַקע אַזוי פאַראָרימט געוואָרען, אַז זיי קענען נישט צאָהלען, דער לייטער פון בזשעזשינער שטייערען-אַמט פאָדערט אָבער פון די שניידער אויסצוקויפען די פּאַטענטען.

אַ דעלעגאַציע פון די בזשעזשינער כאַלופניקעס האָט זיך דעריבער נעכטען געווענדעט צום פערעזעס פון דער פינאַנץ-קאַמער און געבעטען אַז ער זאָל אָפּשאַפען די פעראָרדנונג פונ'ם לייטער פון בזשעזשינער שטייער-אַמט. פּרעזעס קוכאַרסקי האָט ערקלערט דער דעלעגאַציע אַז דער שטייער-אַמט אין בזשעזשין האָט שוין בעקומען די אינסטרוקציע אַז האַנדווערקער, וועלכע בעשעפטיגען נאָר איין געהילף דאַרפען נישט אויסקויפען קיין פּאַטענטען. איצט וועט דער בזשעזשינער שטייער-אַמט בעקומען אַ ספּעציעלע אויפקלערונג בנוגע דעם בעריהרטען ענין.

דאָקטאָר, אינזשעניער, גוט-בעזיצער און... שווינדלער

אַפּעריסט מיט יתרו'ס נעמען גאַסטראָלירט אויף דער פּראָווינץ און פאַלט אַריין אין לאָדז

(2) נעכטען ביינאַכט איז צום פּאָליציי-פּאָסטערונעק אויף זאַוואַדזקאַ זאַס ביים רוג פּעטריקאָווער צוגעקומען אַ עלעגאַנטער הער און געבעטען צו אַרעסטירען אַ צווייטען עלעגאַנטען הער, וועלכען ער האָט געהאַלטען פאַר'ן האַנט. אין פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז סטעפאַן בראָינסקי האָט פעראַלטען דעם אינזש. מאַנקאָווסקי פון וואַרשאַ.

די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט אַ סענסאַציאָנעלע געשיכטע: מיט אַ פּאָר וואָכען צוריק האָט זיך אַ פריילין וואַצלאַווא בראָינסקאַ אין זאַקאָפּאַנע בעקענט מיט אַנ'עלעגאַנטען הער, וועלכער האָט זיך פאָרגעשטעלט אַלס אינזש. מאַנקאָווסקי פון וואַרשאַ, וועלכער האָט הינטער לאָדז אַ גוט מאַלינאָווקא. דער אינזשינער האָט זיך אויך בעקענט מיט דער פאַמיליע בראָינסקי און האָט אָפּט אָנגעהויבען זיי בעזוכען. אין פערלויף פון אַ פּאָר וואָכען איז ער געוואָרען אָנגענומען אַלס חתן און אין די ערשטע טעג בעקומען אַ קאָנטאָ פון זיין נדן 5000 דאָלאַר. דערווייל האָט ער בעקומען אַ דרינגענדע דעפּעשע פון זיין גוט, אַז ער מוז באַלד אַרויספאָהרען, האָט ער זיך אָפּגעזעגענט מיט דער כלה און די עלטערן און איז אַוועקגעפאָהרען קיין לאָדז.

די פאַמיליע בראָינסקי האָט אין זאַקאָפּאַנע געוואַרט אויף נאַכריכטען פונ'ם חתן, אָבער קיין שום גרוס האָבען זיי נישט בעקומען אין פערלויף פון אַ רייהע וואָכען. דער יונגער בראָינסקי האָט דאַן בעשלאָסען אַרויסצופאָהרען קיין לאָדז און זיך דאָ אויפ'ן אָרט דערוויסען וואָס ס'האָט פּאַסירט. אָבער ווען ער איז אָנגעקומען קיין לאָדז האָט ער זיך דערוואוסט, אַז קיין שום מאַלינאָווקא הינטער לאָדז איז נישט פאַרהאַן, און קיין אינזש. מאַנקאָווסקי פון וואַרשאַ קען דאָ קיינער נישט.

דער יונגער בראָינסקי האָט אָנגעהויבען די אויספאָרשונג אויף אייגענער האַנט נישט מעלדענדיג וועגען דעם אין פּאָליציי. נעכטען אין אָוונט איז ער צופעליג אַריינגעקומען אין אַ לאָדזער לאָקאַל, אָפּצועסען אָוונט-ברויט. בעת'ן עסען האָט ער בעמערקט ביי איינעם פון די טישלעך זיין ליבען שוואָגער. ווען יענער האָט איהם דערזעהן, האָט ער נעטרובט מאַכען פּליטה אָבער בראָינסקי האָט איהם נאָכגעיאָגט און דראָהענדיג מיט אַ רעוואָלווער, געכאַפּט אויף דער גאַס. אין פּאָליציי איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז דער פלומרשטער אינזשינער מאַנקאָווסקי איז דער לאָדזער אַנטאָני קאַטשאַראָווסקי פון באַלוט ספּאַצעראָווע 9. וואו ער וואוינט מיט זיין פרוי. קאַטשאַראָווסקי, וועלכער איז אַ רייזענדער, האָט אויף דער פּראָווינץ בעשווינדעלט אַ רייהע פּערזאָנען און האָט אויסגעשטעלט פאַלשע וועקסלען אויף 180 טויזענט זלאָטים ער איז אויפגעטראָטען אין פערשידענע ערטער אינטער 5 פערשידענע נעמען. בעת דער רעוויזיע האָט מען ביי איהם געפונען 5 געפעלשטע פּעסער און פערש. וויזיט-קאַרטען.

מ'האָט דעם „אינזשינער" אָפּגעשיקט אין טורמע אויף קאָפּערניקאַ גאַס.

בריף אין רעדאַקציע

געעהרטע רעדאַקציע! מיר בעטען אייך, אַז איהר זאָלט דעם בריף פערעפענטליכען אין אייער חשובער צייטונג פאַר וואָס מיר דאַנקען אייך פאָראויס.

שוין צענדליגער יאָהרען האָרעווען איבער 500 פלויש וועבער פאַר די פאַבריקאַנטען אַזוי, אַז די פאַבריקאַנטען האָבען פערזאָרגט זייערע אַרבייטער מיט אַ גרויסען דלות, נאָר צו אַזוי אַ הונגער און נויט ווי די פאַבריקאַנטען האָבען געבראַנגט זייערע וועבער דאָס יאָהר, איז נאָך נישט געווען. דערפאַר ערלויבען זיך די יודישע פלויש-פאַבריקאַנטען אויף אַנ'עולה, וואָס איז נאָך נישט געהערט געוואָרען. די פאַבריקאַנטען ווייסען גוט, אַז די גאַנצע שולד פאַלט אויף זיי. ווייל אין דער צייט, וואָס עס איז דאָ אַרבייט, גיבען זיי די אַרבייט אַרויס אויף דער פּראָווינץ און אויפ'ן דאָרף און די היגע וועבער ווערען געצווינגען צו אַרבייטען ביי די ערגסטע בעדינגונגען. די פאַבריקאַנטען ווייסען גוט, אַז ווען זיי וואָלטען געוואָלט, אַז זייערע וועבער זאָלען בעקומען אַרבייטסלאָזען-שטיצע אין דער צייט, וואָס זיי ווערען אַרויסגעוואָרפען פון דער אַרבייט אין מוזען מיט זייערע פאַמיליעס הונגערען, וואָלטען די וועבער בעקומען אַרבייטסלאָזען-שטיצע. נאָר פאַר די פאַבריקאַנטען איז בעקוועמער, אַז זייערע וועבער זענען הונגעריג אַרבייטען זיי פאַר ביליגער.

נאָר איצט זעהען שוין די פאַבריקאַנטען, אַז זיי האָבען שוין צו פיל אָנגעצויגען דאָס שטריקעל אַז דער הונגער ביי די פלויש-וועבער האָט געבראַנגט צו אַ גרויסע אויפרעגונג צוליב דעם, וואָס דער אינדוסטריעלער ה' גלאַזמאַן מיט אַ געוויסען ה' קעניג האָבען אונטערגענומען אַנ'אַקציע צו שיקען די פלויש-וועבער צו געזעלשאַפטליכע טוער און דערמיט ווילען זיי פּטור ווערען פון די הונגעריגע

מיר ערקלערען, אַז די פלויש-וועבער ווייסען די גאַנצע מאַכינאַציע און קערען זיך אָפּ פון אַזעלכע פערזאָרגער. די דערמאָנטע האָבען נישט קיין רעכט צו רעדען אין נאָמען פון פלויש-וועבער. שנאָרען קענען זיי פאַר זיך אַליין.

מיט אַכטונג

די פערוואַלטונג פון לוין-וועבער-מייסטער-פעראיין

דרינגענדע אונטערשטיצונג פאַר אַרבייטסלאָזע

(מ) מאָנטאָג, דעם 9 מערץ האָט זיך אָנגעהויבען די רעגיסטראַציע פון אַרבייטסלאָזע פיזישע אַרבייטער אויף דרינגענדע מלוכה-שטיצע אויף פעברואַר. דאָס רעכט אויף שטיצע האָבען די אַרבייטסלאָזע, וועלכע וואוינען אין לאָדז ווייניגסטענס זינט'ן 1 יאַנואַר 1930, האַלטען אויס אַ פאַמיליע, האָבען נישט קיין פערמעגען, האָבען נישט קיין הכנסות, וואָס זענען גלייך אָדער גרעסער פון דער שטיצע, בעקומען נישט קיין שטיצע פון דער קראַנקען-קאַסע און בעקומען נישט קיין אינוואַלידען רענטע.

סעזאָן-אַרבייטער, וועלכע בעקומען פון 1 מערץ רעכט אויף שטיצע פון אַרבייטסלאָזען-פאָנד צוליב פערענדיגען זיך פונ'ם טויטען סעזאָן, האָבען נישט קיין רעכט אויף דרינגענדע שטיצע.

די רעגיסטראַציע וועט פאָרקומען אין לאָקאַל פון אונטערשטיצונגס-אַמט פאַר אַרבייטסלאָזע אויף דער גאַס פון 28 שיסער פולק 32 פון 8.15 פריה ביז 2 ביטאָג.

היינט, דאָנערשטאָג — M N O
פרייטאָג P R S
שבת T U W Z Ż

צוגאָב פאַבאַר קאָמיסיע

(ב) אין לאָקאַל אויף קאָשטשושקי 21 וועט היינט אַמטירען אַ צוגאָב פאָבאָר-קאָמיסיע פאַר די געבוירענע אין 1905 און עלטערע, וועלכע האָבען נאָך נישט רעגולירט זייער בעציהונג צום מיליטער דינסט. צו דער קאָמיסיע דאַרפען זיך מעלדען די וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון די פּאָליציי-קאָמיסאַריאַטען 2. 3. 5. 8. 9. 11 אויב זיי זענען בעשטימט געוואָרען אויף דעם טאָג דורך דער שטעטישער סטאַראָסטווע.

הנחה-בילעטען פאַר עמיגראַנטען

די געזעלשאַפט „יעאס" (קילינסקי 49) האָט איצט בעקומען די מעגליכקייט אַרויסצוגעבען די עמיגראַנטען וואָס פאָהרען קיין בעלגיען און פראַנקרייך הנחות אויף די באַהן-בילעטען אויף 25 פּראָצ.

פאַר פערשפּרייטען קאָמוניסטישע אויפרופען

(2) מרדכי קאָיווסטיק 19 יאָהר אַלט איז בעשולדיגט געוואָרען אין פערשפּרייטען קאָמוניסטישע אויפרופען, ער האָט זיך נישט מודה געווען.

דאָס געריכט האָט איהם פערמשפּט אויף אַ 1 יאָהר שווערע טורמע.

(2) לעאָן קאַגאַן 16 י. אַלט און מאַריאַן קולינסקי ביידע שילער פון זימאָווסקי'ס גימנאַזיום זענען בעשולדיגט געוואָרען אין פערשפּרייטען קאָמוניסטישע אויפרופען צווישען דער שול-יוגענד. דאָס געריכט האָט זיי פערמשפּט צו 4 חדשים פעסטונג יעדערען.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) דאַנצער (זגערזשער 57), גראָשקאָווסקי (11 ליסטאָפּאַד 15) גאָרפיין (פּילסודסקי 54), באַרטשעווסקי (פּיעטרקאָווער 164), רעמבעלינסקי (אַנדזשעיאַ 26), שימאַנסקי (פּשענדזשעלניאַנאַ 75).

יודיש פאָלקס-טעאַטער, זגערזשער 17 טעל. 193-03

מיט'ן אנטייל פון דער סובּרעטין **רעגינא בוימאַן**, אויפטריט פון דעם בעקאַנטען כאַראַקטער-קאָמיקער, וועלכער איז צוריקגעקומען פון אַ טורנע איבער אויסלאַנד **משה מאַכאַראָווסקי.**

פרייטאָג, דעם 13-טען און שבת, דעם 14-טען, 9 אַ זייגער אין אָוונט

פּרעמיערע! צום ערשטען מאָל אין פּוילען! דער שלאַגער פון לאָנדאָנער יודישען טעאַטער, וועלכער איז געשפּילט געוואָרען מיט'ן גרעסטען ערפאָלג **פּרעמיערע!**

אהארץ פון א קינד אין 4 אַקטען פון לילי-ען, מוזיק פון אַלשאַנעצקי.

עס ווערט געזונגען: (קוואַרטעט) „די זיס שיינט. דער שניי צוגייט", (טריאָ) „די פרייהייט-פאָהן", דועט „שימי", (אַריע) „די בלום", (קופּלעט) „מען לייגט עס אַרויף אויף מיר", (הויפּט-ליד) „דאַליניאַ".

שבת, 4 נאָכמיטאָג צו ביליגע פּרייזען דער בעליבטער שלאַגער פון לאָדז

20 נומערן געזאַנג „די רומענישע חתונה"

זונטאָג, ד. 15-טען, 9 אָוענד — צום ערשטען מאָל אין פאָלקס-טעאַטער — די פרעיליכע קאָמישע פּיעסע לאַכט אהו אויפהער / פיל קאָם. סצענעס **פריילי'ן האפליא** אין 3 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ.

מאָנטאָג ד. 16-טען, 9 אָוו. פּאָפּולערע פּרייזען פון 80 גר. ביז 2.50 זל. צום ערשטען מאָל אין פאָלקס-טעאַטער די פאָלקס-פּיעסע, וועלכע איז געשפּילט געוואָרען מיט ערפאָלג **געלה, ליבע און שאַנדע** אין 4 אַקטען פון זאָלאָטאַרעווסקי.

ס'נעהמט אנטייל פרויען: בעזמאַן, בוימאַן, ח. מאַכאַראָווסקאַ, פעדערמאַן, ראָזענצווייג. מענער: באַלבירסקי, גוטמאַן, גאָלדבערג, דראַנאָוו, טופּמאַן, נייהויז, מאַכאַראָווסקי, פּאָלאָנסקי, פּאַסטעל. רעזשיסער: ה. גוטמאַן. סופלער: וו. נייהויז. אַדמיניסטראַטאָר: נ. גאָלדשטיין. בעמ.: פערשטעל. למובת אינסטיטוציעס און פעריינען ווערען פערקויפט צו גינסטיגע פּרייזען

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פאָלקס-טעאַטער. — דער זאַל איז גוט בעהייצט.

אין פאָרבערייטונג: „מאַמעס נשמה" און „גאָלדענער הוזאַר"

אַכטונג, האַנדווערקער!

פון לאָדז און פּראָווינץ

וועלכע האָבען נישט די נויטיגע פּאַפּירען, וואָס בערעכטיגען אייך לויט'ן צעכען-געזעץ צו פיהרען אַ ווערקשטאַט. קאָנט איהר אין אייערע ענינים זיך ווענדען אין בעוואוסטען ביוראָ

„POLPRAW"

ul. PR. NARUTOWICZA 1
fr. II piętro. Telefon 170-01

וואו איהר וועט ווערען צופרידענגעשטעלט און פּינקטליך ערלעדיגט.

בעמערקונג: מיר ווערען אויך ערלעדיגט ענינים פאַר געזעלשאַפטען פון אַלע פאַכען.

... מ. 4 ביז 7 אַ זייגער נאָכמיטאָג.

א „רעוואָלוציע“ אין פּיאַנטקע

(פון אונזער קאָרעספּאָנדענט)

אין שטעטעל פּיאַנטקע נישט ווייט פון לאָדז, איז אויסגעבראָכן אַ „רעוואָלוציע“. דאָס „פאָלק“ האָט זיך צעבונטעוועט און האָט אַראָפּגעוואָרפן די דיקטאַטאָרישע מושלים פון ניקאָלאַיס צײַטען.

די מעשה איז פאָרגעקומען אויף פאָלגענדען אופן: אין שטעטעל פּיאַנטקע וואוינען יודישע 220 פאַמיליעס; און ש׳האָבען זיך קוים אַדורך מיט פּר־נסה, און אַז יודען האָבען פרנסה בעיש׳ן זיי דעם רבונו של עולם און לעבען בשלום. צווישען די פאַר הונדערט באַלעבאַטים זענען געווען אַ 60 פון די חשובי העיר פון די תקיפים לויט׳ן שטייגער פון די אַמאָליגע צייטען און הגם פון צאַר ניקאָלאַי איז שוין קיין זכר נישט געבליבען, האָבען זיי דאָך זייערע „טראָגען“ נישט פערלאָזט און קיינער האָט זיי דערצו נישט געצוואונגען, ביז... ס׳איז געקומען צו אַ צוזאַמענשטויס און די „דעמאָקראַטיע“ האָט געזיגט.

ווי בעוואוסט איז אין יעדען יודיש שטעטעל פעראַן אַ רב, אַ מוהל, אַ ש״חט, א. אַנדערע כלי קודש. אויך פּיאַנטקע איז נישט געווען קיין אויס־נאַהם אין דער הינזיכט, אדרבא בשעתו זענען אין שטעטעל געווען 2 שוחטים, האָבען זיך די באַלע־באַטים מיט די האַנדווערקער אַרומגעזעהען אַז מ׳דאַרף טאַקע אויפסניי האָבען נאָך אַ ש״חט, און אַזוי ווי אין שטעטעל געפינט זיך אַ יונגערמאַן אַ שוחט און בעל־תפילה דערצו, האָט מען בעשלאָ־סען, מ׳וועט איהם „אויסוועהלען“, האָט זיך צוזאַ־מענגענומען אַ דעלעגאַציע און מ׳איז אַוועק צום רב. דער רב, וועלכער איז געוואוינט געווען, אַז מיט די ענינים פון שטעטעל פיהרען אַן די אַלטע תקיפים, האָט אין אָנהויב גאָר נישט געוואָלט רע־דען מיט דער דעלעגאַציע, נאָר ווען יענע האָט איהם צוגעשטעלט שוואַרץ אויף ווייס חתימות, אַז זיי זענען די אויסדערוועהלטע פון „פאָלק“, וועלכע זענען בערעכטיגט אין זיין נאָמען צו רעדען, האָט ער אָבער קענט אַז 160 איז אַ מעהרהייט פון 220 און האָט די מעהרהייט אָנערקענט נאָכדעם ווי די אַלע האָ־בען זייערע חתימות אָנערקענט.

זענען געקומען די חשובי העיר, די אַלטע תקיפים, פון ניקאָלאַיס צייטען מיט אַ ירגזון — היתכן? אָבער דער רב האָט זיי געענטפערט — דעמאָקראַטיע, מעהרהייט... אַדרבא ברענגט איהר מעהר חתימות וועט עס זיין ווי איהר ווילט. זענען די תקיפים מסכים געווען דערויף ווער וועט זיי דען אָפּזאָגען, אַז זיי וועלען פערלאַנגען. אָבער ווען זיי זענען אַרויס אין שטעטעל זאַמלען אונטערשריפ־טען האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דאָס גאַנצע שטע־טעל איז רחמנא לצלן געטראָפען געוואָרען פון דער מאָדערנער קרענק... דעמאָקראַטיע. האָבען זיי גע־פרובט ווירקען אויפ׳ן פּיאַנטקער רב, און איהם דער־קלערט, אַז אויב ער וועט נאָך ווייטער האַלטען מיט׳ן ערב רב, וועלען זיי איהם מאַכען פאַר אויס רב.

דער רב אָבער האָט זיך פאַר די דראָהונגען נישט דערשראָקען או ןהאָט געפּסקענט, „אחרי רבים להטות“. שבת איז אין די פּיאַנטקאָווער שטיבלעך, און בית מדרש געווען גאָר לעבעדיג, מ׳האָט בע־שלאָסען צו בעשטימען אַלס שוחט דעם פּיאַנטקאָ־ווער יונגערמאַן און מיט די פאַר געגנער האָט מען זיך געוואָלט אָפּרעכענען גאָר אויף אַ קאַטעגאָרישען אופן איז געקומען פּאָליציי און האָט געמוזט מאַ־כען אָרדנונג. דער נייער ש״חט האָט שוין די שמחה בעגאָסען און ס׳איז אין שטעטעל געווען גאָר פרעה־ליך. און אַלץ איז ווידער אַוועק כש״רה.

אָבער אַזוי האָט זיך נאָר געדאַכט. די תקיפים האָבען זיך נישט אונטערגעגעבען. דעמאָקראַטיע, האָבען זיי געטענהט איז אַן איבערלעבעניש פון אַל־טע צייטען, זיי האָבען אַליין געלייענט אין די צײַ־טונגען אַז פאַרלאַמענטאַריזם האָט זיך שוין אי־בערגעלעבט, און איצט זענען פעראַן ש״ין בייע מיט לען און טעאָריעס פון אָרדנען. האָבען זיי צוזאַמענ־גערופען אַנ׳אַסיפה און בעש׳לאָסען: ערשטענס, צו שאַלטען דעם געגנער, אַריבערציהען צו זיך אַ טייל פון זייערע אָנהענגער און נאָכדעם וועלען זיי שוין געפינען אַ מיטעל צום אָפּגעש׳וואַכטען און דעזאָר־גאַניזירטען געגנער צו בעזיגען. דער פּלאַן איז גע־ווען אַ גוטער, אָבער אויספיהרען איהם איז אָנגע־קומען נישט לייכט. פון דער אָרגאַניזירטער „דע־מאָקראַטיע“ האָט מען געקענט אָפּשאַלטען נאָר אַ קליינעם אומבעוואוסטזיניגען טייל: אויף דער זייט פון די תקיפים איז אַריבער בלויז דער שטעטישער וואַסערטרעגער. די איבריגע זענען געבליבען טריי זייערע פּרינציפּען.

האָבען די תקיפים דאַן בעשלאָסען אנצוגעה־מען געוואַלדמיטלען און אויסגעאַרבייט אַ פּלאַן פון אַנ׳אַקציע ווי אַזוי זיך נוקם צו זיין אינ׳ם געג־נערישען צד:

1) אַנגאַזש׳רען אַ בעזונדערען שוחט און ביז דאַן שעכטען ביי אַ שוחט פון אַ דערבייאיגען שטעטעל און ברענגען בשר חוץ;

2) אַנגאַזש׳רען אַ בעזונדערען מורה־הוראה;

3) אויסבויען אַ בעזונדערע מקוה און אַנשטע־לען אַנ׳אייגענע טיקערין.

4) שאַפען אַ בעזונדערע חברה קדישא;

5) באָיקאָטירען די האַנדווערקער און קרעמער פון שטעטעל און ביי זיי נישט קויפען קיין פלייש, נישט געבען זיי נייהען קיין אַנצוגען, קליידער און שיך א.אַ.וו.

6) זיך נישט משדך זיין מיט די געגנער און

7) שאַפען אַ בעזונדער אָרט צום דאַווענען.

אויסגעאַרבייט דאָס פּראָגראַם פייערליך זיך פער פליכטעט נישט צו רוהען ביז אַ פולשטענדיגען זיג און אָנגעהויבען איהם צו פערווירקליכען. אין שטע טעל איז פעראַן אַ יונגערמאַן מיט היתר הוראה האָט מען איהם אויסגעוועהלט פאַר אַ רב. ס׳איז אַ־ריינגעקומען דער וואַסערטרעגער האָט איהם אָנגע־טון דעם ספּאָדעק און געוואונשען מזל טוב. מ׳האָט דערלאַנגט ש״אַפּס, מיט צובייס. געטאַנצט אַ פאַ־טשער, געזונגען זמירות און בעשטימט אַ פּענסיע.

ערלעדיגט דעם פונקט 1 איז מען צוגעטראָ־טען צום ווייטערדיגען פונקט: אויסצוועהלען אַ קאָמיטעט, וואָס זאָל אָנפיהרען מיט דער „סאַבאָ־טאַזש״־אַקציע קעגען שוחט. אַלעמען ווער ס׳האָט עופות צו שעכטען האָט מען אַרויסגעגעבען קוויט־לעך מיט נומערלעך. די נומערלעך האָט מען אָנגע־בונדען די עופות אויף די פיס, כדי נישט צו פער־טויש׳ען זיי. מ׳האָט אָנגעקליבען אַ טראַנספּאָרט עו־פות און אַרויסגעש׳יקט זיי שחט׳ן אין סאָבאָטע, אַ שטעטעל 12 קילאָמעטער ווייט פון פּיאַנטעק. מעשה שטן טרעפט זיך גראָד אַ פראָסט און די פרויען מאַכען אַ טומעל, מ׳קען פון די עופות נישט פליקען די פעדערען. דערווייל האָט זיך וועגען דעם ענין סאָבאָטאַ׳ש דערוואוסט דער שוחט פון סאָבאָ־טע און האָט שוין דעם צווייטען טראַנספּאָרט עופות נישט געוואָלט שחט׳ן, האָט מען די עופות אַוועק־געפיהרט קיין קוטנא, אָבער אויך דאָרט האָט מען שוין געוואוסט וואָס ס׳קומט פאָר אין פּיאַנטקע, איז מען מיט׳ן טראַנספּאָרט עופות אַוועקגעפאָהרען קיין לענטשיץ און פון דאָרט קיין אָזאָרקאָוו און אין ערגיץ האָט מען די עופות נישט געוואָלט שחט׳ן. ביז ענדליך אין לאָדז האָט זיך אַ חיגקעל שוחט מרחם געווען האָט מען מודיע געווען פון פּיאַנטעק די לאָדזער שוחטים און זיי ווילען זיך נישט מישען אין דער פּיאַנטקער מחלוקה און וועלען מעהר קיין פּיאַנט קער עופות נישט שחט׳ן.

פלייש האָט מען געבראַכט פון לענטשיץ. איז דאָס פלייש די פרויען נישט געפעלען געוואָרען און זיי זענען אַוועק און געקויפט אין דער אָרטיגער יאַטקע, אַז די מענער האָבען זיך דערפון דער־וואוסט, האָבען זיי אויסגעגאָסען די טעפּ מיט׳ן עסען, און ס׳איז ענטשטאַנען אַ „בירגער־קריג“ אין די פאַמיליעס: מענער, פרויען, קינדער — אַלץ קריגט זיך, צווישען זיך און יעדען טאָג שפּילען זיך אָפּ סצענעס איינע פּיקאַנטער פון דער אַנדערער. לייכ־טער איז שוין אָנגעקומען מיט׳ן פונקט 3 — מקוה. אַ קעלער האָט מען שוין אויסגעפונען. ס׳פעהלען נישט קיין קאַנדידאַטינס אויף טיקערינס, בלויז קיין געלד איז דערויף דערווייל נישטאָ. אַ נייע חברה קדישא זאָל שוין אויך זיין כמעט פאַרטיג. קיין פיל אַרבייט וועט זי נישט האָבען, אָבער אַ כוסה׳לע וועט מען דערווייל קענען מאַכען.

איין שבן וויל דעם צווייטען נישט באָרגען קיין זעמעל, קיין גלאָז, פונ׳ם באָיקאָט האָבען גע־ליטען די פיש־הענדלער און אַ היבשע טייל פיש איז היינטיגען שבת געבליבען נישט פערקויפטער־הייט. האָט די דעמאָקראַטישע מעהרהייט זיך דער־צידירט און אויסגעקויפט די גאַנצע איבערגעבלי־בענע פיש און האָט טאַקע געהאַט אַנ׳עונג שבת, ווי קיינמאָל ביז אַהער.

אַזוי קאָכט אין שטעטעל פּיאַנטקע, דאָס שטע־טעל געהט אויף רעדלעך און ווער ווייסט מיט וואָס די פּיאַנטקער „רעוואָלוציע“ וועט זיך ענדיגען און צי זי וועט זיך נישט אַריבערכאַפּען אַמאָל אין די אַנדערע שטעט פון אונזער מדינה

דער רייכער „חתן“ האָט פערפיהרט די נאַאיווע סטודענטקע

(א) קאַראָלאַ רייכמאַן פון קאַליש איז מיט אַ צייט צוריק אַרויסגעפאָהרען קיין גרענאָבעל צו שטודירען אויף דער דאָרטיגער אוניווערזיטעט, איהר פאָטער שלום רייכמאַן פלעגט איהר שיקען געלד אויף צו לעבען און געשטאַנען מיט איהר אין אַ שטענדיגען און אָפטען בריף וועקסעל, מיט אַ פּאָר טעג צוריק האָט ער בעקומען פון דער טאָכטער אַ בריף מיט אַ פאָטאָגראַפיע פון איהר חתן מיט וועלכען זי האָט זיך בעקענט אין אויס־לאַנד אינ׳ם בריף שרייבט דאָס מיידעל, אַז אַזוי ווי איהר חתן איז אַ רייכער מענש, און אַז זי פאָהרט מיט איהם אַרויס קיין וואַרשאַ צו זיינע עלטערען.

ס׳איז אַדורך אַ צייט, דער פאָטער האָט קיין ווייטערדיגע בריף נישט בעקומען און ווען אויף זיינע בריף איז אויך נישט געקומען קיין תשובה איז ער פון קאַליש אַריבערגעפאָהרען קיין וואַרשאַ צו דערוויסען זיך אויפ׳ן אַדרעס פון דעם חתן, וואָס מיט זיין טאָכטער איז געוואָרען.

אָבער אין וואַרשאַ האָט ער אויפ׳ן אָנגעוויזענעם אַדרעס דעם חתן נישט געפונען און קיינער האָט וועגען אַזאַ נישט געוואוסט. רייכמאַן האָט זיך באַלד געווענדעט אין אויספאָרשונגס־אַמט און ווען ער האָט דאָרט בעוויזען די פאָטאָגראַפיע האָט ער זיך דערוואוסט אַזעלכע זאַכען, אַז ס׳איז איהם ליכטיג געוואָרען פאַר די אויגען. דער „חתן“ איז אין אויספאָרשונגס־אַמט נאָטירט אונטער עטליכע נעמען און איז בעקאַנט אַלס אינטערנאַציאָנאַלער אַפעריסט, וועלכער ווערט געזוכט דורך פּאָליציי פון עטליכע לענדער.

רייכמאַן איז אַוועקגעפאָהרען אַ היים מיט אַ שווער געמיט. פּאָליציי זוכט דעם אַפעריסט, און איז חושד, אַז ער האָט ערגיץ פערפיהרט דאָס נאַאיווע מיידעל.

ארעסט פאַר בעשווינדלען דעם ארבייטסלאָזען פאָנד

(2) אברהם ליכטענש׳זיין האָט אַרויסגעגעבען אַנ׳אַרבייטסלאָזע־בעש״ניגונג דעם אַרבייטער קאַמ־קע און אין דער בעש״ניגונג געשריבען אַז ער, ליכטענש׳זיין בעשעפטיגט 6 אַרבייטער, אין דער ווירקליכקייט זענען ביי איהם געווען בעשעפטיגט בלויז 2—4 אַרבייטער. דער אַרבייטסלאָזער פאָנד פערזיכערט אַרבייטער נאָר אין דעם פאַל אויב אין דער אַנשטאַלט זענען בעשעפטיגט ווייניגסטענס 5 אַרבייטער. ליכטענש׳זיין האָט אַזוי אַרום געהאָלפען קאַמקען צו בעקומען אַרבייטסלאָזע אונטערשטיצונג (224.30 זל.) וועלכע ס׳איז איהם געזעצליך נישט געקומען.

בעכטען זענען זיי ביידע געמשפט געוואָרען. ליכטענש׳זיין האָט זיך פערטיידיגט אַז ער האָט נישט איבערגעלעזען די צייגנ״ש וועלכע קאַמקע האָט איהם געגעבען אונטערצושרייבען.

ביידע זענען פערמשפט געוואָרען צו בעצאָהלען דעם אַרבייטסלאָזען - פאָנד, די אויסגעצאָהלטע 224,30 זל. און 3 טאָג אַרעסט. דאָס אויספיהרען די שטראָף איז אָפּגעלעגט געוואָרען אויף 2 יאָהר.

טעכנישע הילף פאַר יודישע האַנטווערקער

די טעכנישע קאָמיסיע ביי דער געזעלשאַפט „אָרט“, „ד.ה.ק.“ און „יקא“, האָט אָקאָרשט אַרויס־געגעבען אַ בוך, וואָס וועט ברענגען גרויסע נוצען די יודישע האַנדווערקער פון דער מעטאַל בראַנזשע. דאָס איז אַ ווערק פון אינזש. ס. גאָזשאַנסקי וועגען מעטאַל־באַאַרבייטונג (מאַשינען און געצייג) דאָס בוך ענטהאַלט ביי 350 אילוסטראַציעס און איז דאָס ערשטע פון דער אָרט אין דער יודישער שפּראַך.

די דערמאָהנטע קאָמיסיע האָט פריהער שוין געהאַט אַרויסגעגעבען א ווערק פאַר׳ן יודישען האַנדווערקער, דהיינו: י. מ. בערמאַן׳ס „האַנטבוך פאַר מעבעל־אַרבייט“. י. מ. בערמאַנ׳ס בוך האָט אַרויסגערופען א גרויסע פּראַאינטערעסירונג ביי די כו״ה״ייט, און עס איז פערקויפט געוואָרען אין א גרעסערע צאָהל עקזעמפּליאַרען.

היינט און פאָלגענדע טעג!
סימפאָניע פון מוזיק, געזאַנג און טאַנץ! אמתדיגער שטורם פון שעהנהייט און פּראַכט!—
דאָס איז אַ פּרעכטיגע אויסשטאַ־טונג און אויפטו פון דער רעזשי.
ציהרונג פון דער קלאַנג־פילם־פּראָדוקציע
דזשאַז-קעניג
אין די הויפּט־ראָלען:
JOHN BOLLES i JANETTE LOFF
און דער שעפער פון דזשאַז
Paul Whitemann
מיט זיין 60־פּערזאָניגען מוזיק־אַנסאַמבל
אויסער׳ן פּראָגראַם:
קלאַנג-צוגאַב און לאַנד-אַקטואַליטעטען.
אָנהויב אין געוועהנליכע טעג 4.30 נאָכמיטאָג שבת, זונטאָג און יום־טוב 12.30 בייטאָג
פּאָפּולערע פּרייזען.

קופּאָן
אויף א יורידישער עצה
גילטיג דאָנערשטאָג, דעם 12־טען מערץ.

אַ בעקאַנטער יוריסט ערטיילט יורידישע עצות פון 3 ביז 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג אין רעדאַק־ציע פון אונזער צייטונג, פּיעטריקאָווער 21.

אינטערעסאַנטען דאַרפען מיטברענגען דעם קופּאָן פון „נייעם פאָלקסבלאַט“ — פון דעם זעלבען טאָג. —

ז. סעגאַלאָוויטש אין לאָדז

דער בעריהמטער דיכטער ז. סעגאַלאָוויטש איז געקומען אויף אַ בעזוך צו זיין פאַמיליע, וואָס וואוינט אין לאָדז.

אין געוויסע קרייזען ווערען געמאַכט בע־מיהונגען צו אַראַנזשירען אַנ׳אָוונד פון דעם חשוב׳ן גאַסט.

וואַהרשיינליך וועט בקרוב פאָרקומען זיינער אַ פאָרלעזונג און רעציטאַציאָנס־אָוונד אין „אָרט“.

פון „אָרט“

„יום־טוב אינדערוואָכען“־פּראָגראַם

היינט, דאָנערשטאָג ווערט נישט געשפּילט.

מאָרגען, פרייטאָג — 1 מאָל, 9.45 אין אָוונט.

שבת — 3 מאָל: 4, 8 און 10 אַ זייגער.

דער איצטיגער פּראָגראַם, וועלכער ענט־האַלט 12 פולשטענדיג נייע נומערען, און איז ספּעציעל אָנציהענד מיט זיין לייכטקייט און פרעה־ליכקייט, האָט אַנ׳אומגעהויערען ערפאָלג.

דער גרויסער באַל פון „אָרט“

דער באַל, וואָס די געזעלשאַפט „אָרט“ אַר־ראַנזשירט אין היינטיגען שבת אָוונט, האָט אַרויסגע־רופען אַ געהעריגע פּראַאינטערעסירונג ביי אַלע שיכטען פון יודישען לאָדז, ספּעציעל ביי אַלע פריינד פון פערשפּרייטען פּראָפ. בילדונג ביי יודען.

אין די זאַלען פון „אַזאַ“ נאַרוטאָוויטשאַ 20 וועט די יוגענד האָבען די מעגליכקייט צו פער־ברענגען אייניגע אָנגענעמע שעה׳ן און אויף דעם אופן ביי צוטראָגען צום דערפאָלג פון דער אונטער־נעהמונג, וואָס איהר הכנסה איז בעשטימט לטובת די נייע קורסען און וואַרשטאַטען, וואָס די גע־זעלשאַפט „אָרט“ אָרגאַניזירט איצט.

גאַסטשפּילען פון ש. קוטנער און פ. ווינטער אין „פילהאַרמאָניע“

אין קומענדיגען פרייטאָג, הויבען זיך אָן אין „פילהאַרמאָניע“ גאַסטשפּילען פון דעם בע־ריהמטען יודישען אַרטיסט און ליבלינג פון לאָד־זער פּובליקום שלמה קוטנער און פון דער בע־קאַנטער סוברעטין פון ווילנער יודישען פאָלקס־טעאַטער פראַניע ווינטער.

די גאַסטשפּילען פון ביידע בעקאַנטע אַר־טיסטען האָט צווישען דעם לאָדזער יודישען טע־אַטער עולם אַרויסגערופען אַ גרויסע פּראַאינטע־רעסיר וכו׳.

אונטער דער קאָלדרע אין „דאַברי וויעטשור“

אין רעווי טעאַטער „דאַברי וויעטשור“ געהט פון דער היינטיגער וואָך אָן אַ נייער פּראָגראַם, דער פּרעכטיגער רעווי־שלאָגער א. נ. „אונטער דער קאָלדרע“. די גאַנצע רעוויע איז אָנגעשריבען און רעזשיסירט פון אַרטיסטיש־ליטעראַרישען לייטער ה׳ קאַזשימיעש ב״זשעסקי און ראַמאַסלאָווסקי. דער נייער פּראָגראַם בעשטעהט פון 2 גרויסע טיילען און ענטהאַלט 14 רעווי־נומערן.

ראַדיאָ-פּראָגראַם

דאָנערשטאָג, ד. 12 מערץ

11.58 צייט־סיגנאַל, 12,10 גראַמאָפאָן־פּלי־טען, 12.35 שולקאָנצערט פון וואַרשאַווער פיל־האַרמאָניע, 13,35 קאָמוניקאַט פון ל.א.ב.פ. 15,50 פאָרלעזונג פון ווילנאָ, 16,15 גראַמאָפאָן־פּליטען, 17,15 דער טויט פון אַלעקסאַנדער דעם 2, 17,45 קאַמעראַל־קאָנצערט, 18,45 פערשידענעס, 19,10 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזער האַנדעלס־קאַמער, פּראָגראַם אויף מאָרגען, 19,25 גראַמאָפאָן־פּליטען, 19,40 ראַדאָ־זשורנאַל, 20,00 פעליעטאָן, 20,15 ראַדיאָ טעכנישער שמועס, 20,30 טראַנס־מיסיע פון לעמבערג, 21,30 אוידיציע פון וואַר־שאַ, 22,15 קאָנצערט, 22,35 קאָמוניקאַט און טאַנץ־מוזיק.

מאַשין-לעכער
ווערען אָנגענומען אויסצונייען ביי
ג. נאַרדמאַן, צעגעלניאַנאַ 29

צי וועלען די עמיגראַציע-גזרות רעווידירט ווערען?

פאַר וועמען מ'עפענט די טירען?—אַבלאָוועס אויף „פּראַוואזשיטעלסטוואָ".—ווידער דער טרערען א נזעל.— די מאָדערנע „עגונות"—אַ נייער גערא̇נג.—טעקסאַס שרייט: פּתחו שערים.—אַ שטיקעל איבערבראָך.

(אַ בריף פון אַמעריקע)

די פּאָליטיק פון פערמאַכטע טירען (קלאָוזד דאָר) אין אַמעריקא האָט איצט אָנגענומען אַ נייע פאָרם, וועלכע מ'קען אָנרופען: אָפענע טירען (אָפּן דאָר). אָבער, אַז אָך און וועה צו אַזאַ אָפענקייט: מ'עפענט די טירען נישט אויף אַריינצולאָזען פרישע עמיגראַנטען, נאָר פערקעהרט, אויף אַרויסצוטרייבען (דעפּאָרטירען) אומגעוואונשענע עלעמענטען, אָדער אַזעלכע אימיגראַנטען, וואָס האָבען זיך אַריינגעכאַפּט אין לאַנד אויף אַנ'אומגעזעצליכען וועג.

אין דעם גאַנצען לאַנד, בעזונדערס אין די גרעסערע שטעט, ווי ניו־יאָרק, טשיקאַגאָ און פילאַדעלפיע, זענען אָנגעשטעלט מחנות דעטעקטיווען וואָס דרעהען זיך אַרום אין אַלע עפענטליכע פּלעצער, אין ד יגאַסען, רעסטאָראַנען, קאַפעען, האָטעלען, אַפילו אויף פערזאַמלונגען און בעלער, און וואו־נאָר זיי פאַקען אַ חשודע באָ, הייסען זיי באַלד זיך לעגיטימירען, פונקט ווי אין דער אַמאָליגער רוסלאַנד, און ווער ס'האָט נישט בייַ זיך דעם געהעריגען פּאַפּירל, ווערט פערהאַלטען.

אַנומעלט האָט פּאַסירט אַ פאַל, וואָס האָט אויפגערודערט גאַנץ ניו־יאָרק. אין אַ זאַל איז געווען אַ באַל (פּערוויילונג), אויף וועלכען ס'האָבען זיך געפונען בייַ 2000 יודישע געסט, אַלץ פון אַרבייטער קרייזען, איז פּלוצים, אינמיטען די טענץ, אַריין פּאָליציי, אָפּגעשלאָסען די טירען און געהייסען אַלעמען זיך לעגיטימירען — 'אַנ'אמתע רוסישע אָבלאַווע. דער סוף איז געווען, אַז 18 פּערשוין האָבען נישט געקענט בעווייזען זייערע פּאַפּירען און מ'האָט זיי אָפּגעשיקט אויפ'ן עליס איילאַנד, דעם בעקאַנטען טרערען אינזעל, וואו אַמאָל פלעגט מען פייניגען עמיגראַנטען ביים אָנקומען און היינט פייניגט מען זיי ביים אַרויסשיקען. 500 קאַנדידאַטען אויף אַרויסצושיקען זיצען שוין דאָרט, דאָס זענען ס'רוב מענשען, וואָס געפינען זיך אין לאַנד שוין אַ לענגערע צייט, זיי קענען אָבער נישט בעווייזען זייער „פּראַוואָזשיטעלסטוואָ"... די געוויינען פון די פאַמיליעס און בעקאַנטע אַרום דער אַרעסט־הויז ווערען געהערט אַזש אַריבער'ן וואַסער, אין שטאָט...

און ווער ס'מיינט, אַז שטאָט איז זייער אויפגערעגט געגען דעם פאַל, האָט אַ טעות. אדרבה, דער אַלגעמיינער איינדרוק איז, [illegible]ז מ'איז נאָך דערפון צופרידען. די אַלע גזרות געגען עמיגראַנטען ווערען דאָך אָנגענומען אין קאָנגרעס, וואו די דעפּוטאַטען רעדען דאָך אין נאָמען פון די וועהלערס. בעזונדערס אין דער צייט פון קריזיס האַלט מען אַז וואָס ווייניגער מענשען, אַלץ בעסער וועט זיין די סעודה. די גבירים האָבען מורא, טאָמער וועלען די ניי־אָנגעקומענע פאַלען ווי אַ משא אויפ'ן צבור; די אַרבייטער האָבען מורא, טאָמער וועלען זיי פערקויפען בילינער די הענד, פערשטאַרקען די קאָנקורענץ. אַ סברה, אַז אַפילו די יודישע רבייטער זענען אין האַרצען צופרידען דערפון. [illegible] האָבען טאַקע רחמנות אויף די לאַנדסלייט אין די אַלטע היימען, אָבער די אייגענע העמד איז נעהנטער צום לייב, און אַ קרוב קען מען אָפּפטרען מיט עטליכע דאָלאַר, וועלכע מ'שיקט דווקא רעיעל, נישט געקוקט אויפ'ן קריזיס.

אַ צווייטער כאַראַקטעריסטישער פאַל איז די מעשה מיט פריש געבאַקענע „עגונות", די ווייבלעך, וואָס האָבען אויף זייער לוסט־נסיעה אין „יוראָפּ" געשטעלט חופּות מיט בחורים און איצט לאָזט מען די יונגע לייטלעך נישט אַריין. בלויז אין ניו־יאָרק אַליין האָבען אַזעלכע טויזענט יודישע ווייבלעך זיך אָרגאַניזירט אין אַ געזעלשאַפט, אָנגעשטעלט אַדוואָקאַטען און מ'האָט אונטערגענומען אַנ'אַקציע בייַ דער רעגירונג מיט פּראָטעסטען און מעמאָראַנדומס, ס'איז אָבער אַ גרויסער ספק, צי דערפון וועט עפּעס אַרויסקומען. די עמיגראַציע־בעאַמטע זענען זעהר איינגעשפּאַרט און ווילען דאָס מינדעסטע נישט נאָכגעבען.

בייַ אַזעלכע פערהעלטנישען איז פּלוצים דערהערט געוואָרען אַ שטים, וואָס איז לחלוטין נישט אין איינקלאַנג מיט דער אָנגענומענער ליניע. דאָס איז די שטים פונ'ם בעקאַנטען יודישען מיליאָנער און פילאַנטראָפּ יוליוס ראָזענוואַלד פון שיקאַגאָ, וועלכער האָט זיך אויסגעדריקט אָט אַזוי:

— ווען אַמעריקע וואָלט נישט געווען אָפּגעשלאָסען און ס'וואָלט געווען אַ שטענדיגער פרייער צופלוס פון עמיגראַנטען, וואָלט די אינדוסטריע געגאַנגען און דער היימישער מאַרק וואָלט זיך אַלץ כסדר ענטוויקעלט.

דאָס בעטייט: די אָנגעקומענע וואָלטען טאַקע אפשר געוואָרפען דעם אַרבייטס־לויק, אָבער סחורה וואָלט מען געאַרבייט, ממילא וואָלט מען פערקויפט בילינער און דער קאָנסום וואָלט זיך נישט אָפּגעשטעלט, וואָס איז די פּעולה, וואָס די אַרבייטערס האַלטען זיך בייַ זייערע הויכע לוינען, אַז די אינדוסטריע ווערט פּאַראַליזירט און די אַרבייטסלאָזיגקייט פערגרעסערט זיך?

קומט אויס, אַז דער אָפּשליסען די טויערען פערשטאַרקט נאָך דעם קריזיס...

און אויב דאָס איז בלויז אַ דעת יחיד, איז לעצטענס דערהערט געוואָרען אַ מעכטיגע שטים פונ'ם לאָקאַלען פּאַרלאַמענט אין טעקסאַס, וועלכער פּראָטעסטירט געגען פערשליסען די טויערען, וואָס האָט געבראַכט אַ חורבן אין יענעם שיטער־בעפעלקערטען שטאַט.

דער לייענער וועט זיך דערמאָנען, אַז מיט צוואַנציג יאָהר צוריק פלעגט די יודישע טעריטאָריאַליסטישע אָרגאַניזאַציע שיקען פּאַרטיעס עמיגראַנטען קיין גאַלוועסטאָן (טעקסאַס), דערזעלביגער פּאָרט וואָלט אויך איצט אָנגענומען אַ מאַסען עמיגראַציע, ווען די פעדעראַלע רעגירונג אין וואַשינגטאָן וואָלט עס דערלויבט, און געגען דעם טאַקע האָט דער פּאַרלאַמענט אין טעקסאַס פּראָטעסטירט.

אויך דער פּאַרלאַמענט פון בעוואַדא האָט אָנגענומען אַ רעזאָלוציע, אַז ס'וואָלט געווען געוואונשען אַ פרישער צופלוס פון בעפעלקערונג, כדי אויפצולעבען דעם געגענט.

די דאָזיגע דערווייל פּראַיינצעלטע שטימען וועלען נאָך קיין גרויסען רוש אין אַמעריקע נישט מאַכען, זיי ווייזען אָבער אויף א געוויסען איבערבראָך אין דער געזעלשאַפטליכער מיינונג...

ו. ט.

יודיש טעאַטער „פילהאַרמאָניע", נאַרוטאָוויטשאַ 20
לייטונג: א. בעזמאַן.

ניי'עס פאַר לאָדז! ניי'עס פאַר לאָדז!

גאַסטשפּילען פון דער בעקאַנטער
— פאָלקס־טעאַטער —
פּראַניע ווינטער
(קאָסקאַדנע פּרימאַדאָנע)

אַרטיסטין פון ווילנער יודישען
און פון דעם בעקאַנטען אַרטיסט
ליבלינג פון לאָדזער פּובליקום
שלמה קוטנער

שבת דעם 14-טען מערץ 4 נאָכמיטאָג פרייזען פון 80 גר. ביז 2.50
שבת ד. 14-טען 9 אַוו. פון 1 ביז 3 זל., זונטאָג ד. 15-טען 9 אַוו. פון 1 ביז 3 זל.
מאָנטאָג דעם 16-טען 9 אַוו. צו פּאָפּולערע פרייזען פון 80 גר. ביז 2.50

ס'ווערט אויפגעפיהרט די בעוואוסטע שלאַגער פּיעסע
בעסער ווי פריהער
א קרבן פון א שוועסטער

אָפּערעטע אין 3 אַקטען מיט געזאַנג און טענץ פון ז. ליבין.
אין די הויפּט־ראָלען: „סאָניע" - פּ. ווינטער, „שמואליק" - ש. קוטנער.
צווישען אַנדערע שלאַגערס ווערט געזונגען: 1) מיין געליבטער, 2) כ'קאָן פערגעסען יעדען, 3) כ'קאָן די מענער, 4) בעסער ווי פריהער, 5) א חתונה.
אין די פּאַרשטעלונגען בעטייליגען זיך: פרויען: פּ. ווינטער, ל. ראָזענבערג, ר. לובאַרטאָווסקאַ נ. סיבירצעווא, ג. ווינשטאָק. מענער: ש. קוטנער, ד. האַמבורגער, נ. רייכענבערג, ש. בליאַכער, א. בלאַט, ק. גוטמאַן. אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון דיר. ל. זעלמאַן

בילעטען שוין צו בעקומען אין דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

בלוט-בלבול
אויף א יודישער פאַמיליע ערב פּסח
„נעקוילעט א שגץ און בעהאַלטען דאָס בלוט אויף מצה"...

די יודישע איינוואוינער פון שטעטעל לאַוואַרישעק, לעבען ווילנע, האָבען זיך די לעצטע עטליכע טעג געפונען אין טויט־שרעק צוליב אַ שרעקליכען בלוט־בלבול.

זונטאָג אַ זייגער 8 אָוונט איז אַריינגעקומען צו דער דאָרטיגער שפּייז־קרעמערין סאָניע פּאַק אַנ'אומבעקאַנטער קריסט קויפען אַ בולקע. בעקומענדיג די בולקע האָט דער קונה, אַ געוויסער פּאַוולאָווסקי אויסגעשריען: וואַרט, מיר וועלען אייך אַלעמען צעשניידען אויף שטיקער, איהר זשידעס האָט פערכאַפּט אַ שייגעץ פון אַ דערבייאיגען ישוב, איהר האָט איהם געקוילעט און דאָס בלוט בעהאַלטען אויף מצה.

דערהערענדיג אַזעלכע דבורים האָט די צושראָקענע קרעמערקע מיט די לעצטע כחות אַרויסגעשטויסען פּאַוולאָווסקין פון געשעפט און זיך פערמאַכט פון אינעווייניג אויף אַלע שלעסער.

דער כוליגאַן איז דאַן אַריינגעלאָפען אין אַ שכנותדיגער קריסטליכער וואוינונג, געכאַפּט אַ מעסער און געוואָלט צוריק לויפען צו סאָניע פּאַק, מען האָט אָבער בייַ איהם דעם מעסער אַרויסגעריסען. מיט דעם האָט זיך דאָס נישט פערענדיגט. פּאַוולאָווסקי האָט אונטערגעהעצט אַ סך אַנדערע פּויערים פון שטעטעל און פון די אַרומיגע דערפער, אַז יודען האָבען געקוילעט אַ שייגעץ אויף מצה און די לאַגע פון די דאָרטיגע יודען איז געוואָרען שטאַרק בעדראָהט.

ווי מען אינפאָרמירט אונז, האָט מען זיך שוין אָנגעהויבען פערזיכערען פון מעגליכע עקסצעסען.

גראָד איז אָבער שבת אָנגעקומען קיין רודזישעק די קריסטין ראָדזיעוויטשאָוואַ, אַנ'אייגענטימער פון אַ דערבייאיגען גוט און האָט דערצעהלט, אַז דער שייגעץ האָט זיך בייַ איהר אָנגעדונגען אַלס פּאַסטוך.

די אויפגערעגטע פּויערים האָבען זיך בערוהיגט און דאָס שטעטעל יודען איז אָפּגעקומען בלויז מיט שרעק.

אכטונג, הויז־בעזיצערס!

מעלדונג-שטעמפּלען
לויט די נייעסטע פאַרשריפטען איז צו בעקומען נאָר אין דער שטעמפּעל־פאַבריק
L. JOSKOWICZ, Łódź
Piotrkowska 27, tel. 166-39.
ביליגע פרייזען! ביליגע פרייזען!

אליבע—שפּיעל
(סקיצע)

פון ז. ווייבפּער.

צווישען די געסט איז זי געווען די יונגסטע און די שענסטע, איז דערפאַר קיין וואונדער נישט געווען, וואָס אַלע מענער האָבען איהר אוועקגעגעבען די גאַנצע אויפמערקזאַמקייט.

מעהר פון אַלעמען האָט זיך ערלויבט שטיינהאַקער, דער באַלעבאָס פון הויז.

ער, ווי דער מאַן פון א שעהנער פרוי און פאָטער פון צוויי שעהנע טעכטערלעך, וואָס זענען אויך געווען צווישען אַלעמען האָט עפּעס געפיהלט, אַז ער מעג, ווייל אויף איהם וועט קיינער קיין פערדאַכט נישט האָבען, אז ער מיינט עס ערנסט.

— רוטי טייערע — האָט ער נישט אויפגעהערט זיך ווענדען בייַ יעדער געלעגענהייט צו דער שעהנער מיידעל און בשעת מעשה מיט א פאָטערליכען מאַניער טאַקי אויך אַרויפגעלעגט זיין האַנד אָט אויף איהר בלאָנדען קעפּעל און אָט אויף איער ווייסען ענטבלויזטען שולטער.

— רוטי, אפשר א קאַלטען טרונק?

און רוטי אַליין, וועלכע איז זעהט אויס געווען צוגעוואוינט צו שטיינהאַקערס בענעהמונג, האָט פונדעסטוועגען זיך עטליכע מאָל אויף א זעהר חנ'עוודיגען אופן געווענדעט צו דער פרוי שטיינהאַקער:

— סילוויע, נעהמט צו אייער מאַן פון מיר, וואָרום...

אָבער די פרוי שטיינהאַקער, וועלכע איז געווען צו שטאַרק פערנומען מיט סערווירען איהרע געסט האָט קיין צייט נישט געהאַט צו קומען רוטין צו הילף און זי האָט בלויז פון דער ווייטענס אונטערגעשמייכעלט און בעזאָגט:

— וואָרים וואָס?

די מענער, וועלכע זענען צופעליג געווען נאָהענט נעבען רוטין מיט שטיינהאַקערן האָבען זיך איינגעשפּארט, אז רוטי זאָל זיי דערקלערען, וואָס זי האָט געמיינט מיט דעם דראָהענדיגען וואָרט „וואָרום".

רוטי האָט געלאַכט און געזאָגט, אז דאָס, וואָס זי האָט געמיינט, איז איהר פּריוואַט-זאַך און אז עס איז נישט פאַר זיי דאָס צו וויסען.

אָט דער אופן פון אַרויסדרעהען זיך האָט זעהט אויס זעהר שטאַרק אויסגענומען בייַ שטיינהאַקער'ן, וואָרים דאָס האָט איהם בערעכטיגט צו מאַכען א מינע אויפ'ן פּנים, ווי גאָט אַליין ווייסט בלויז, וואָס צווישען איהם און רוטין קומט פאָר.

אָבער גראָדע אָט די מינע אויף שטיינהאַקערס פּנים איז רוטי'ן אַזוי שטאַרק געפעלען געוואָרען, אז זי האָט אָנגעהויבען צו שפּילען די ראָלע פון עפּעס זעהר א וויכטיגען סוד צווישען די געסט.

— רוטי, איהר וואוינט דאָך אין מיין געגענד — האָט זיך געווענדעט צו איהר דער אדוואָקאַט מילשטיין און דערבייַ צוגעלאַכט.

— איך האָב אונטען מיין אויטאָמאָביל.

זי האָט א קוק געטון אויף מילשטיינען מיט בעדויער און א זאָג געטון:

— עס ווענדט זיך!

— אין וועמען? — האָט דער אדוואָקאַט נישט אָפּגעלאָזען.

— עס איז א סוד — האָט רוטי געזאָגט און דערבייַ געמאַכט א מינע, וואָס האָט געמיינט צו זאָגען, אז עס איז פערהאַנען אַפּשטאָל א זאַך אין האַרצען פון א יונג שעהן מיידעל, וואָס קאָן נישט געטיילט ווערען מיט אבי וועמען.

אָט די בעמערקונג איז געווען בענוג, אז די געסט זאָלען אויפהערען זיך אַרומדרעהען אַרום רוטין, וואָרום אין א פּאָר מינוט שפּעטער האָבען שוין אַלע מענער אויפגעכאַפּט פון איינעם צום אַנדערען אויפ'ן אויער:

— לאָז צורוה רוטין!

— זי איז...

— איהר פערשטעהט?

— אָה, איך פערשטעה!

דעם זעלבען סוד האָט מען אויך אַריינגעזאָגט דעם יונגען דאָקטאָר עפּשטיין.

און דערבייַ א ווינק געטון מיט אַנ'אויג, איז ער געבליבען נידערשלאָגען און זיך אומבעמערקט אַריינגערוקט אין א ווינקעל.

רוטי, וועלכע האָט זיך פּלוצלינג דערפיהלט איינע אַליין צווישען אַלעמען, האָט אָנגעהויבען זוכען מיט איהרע בלויע אויגען א פּלאַץ וואו זיך צו זעצען.

— אָה, עפּשטיין! — האָט זי פרעהליך א זאָג געטון און זיך צוגעזעצט לעבען איהם.

עפּשטיין האָט מיט אַנ'איבערגעטריבענער העפליכקייט איהר געהאָלפען זיך בעקוועם צו מאַכען און דערנאָך שווייגענדיג געריכערט זיין פּאַפּיראָס.

אין הויז איז געווען א שטיקעניש, ווייל עס איז געווען א זומער־אָוונט, און דורך די אָפענע פענסטער האָט קיין ווינטעל זיך נישט אַריינגעיאָגט, ווי עס טרעפט זיך אָפט אין די זומערדיגע אָוונדען אין די גרויסע שטעדט.

רוטי האָט זיך געוואונדערט הלמאי עפּשטיין רעדט נישט צו איהר, וואָרים וועדליג ווי שטיינהאַקער האָט איהר שוין עטליכע מאָל געזאָגט קומט ער אַרויף אַהער בלויז דערפאַר, ווייל ער ווייסט, אַז דאָ אין הויז קאָן ער זי אַמאָל בעגעגענען.

— עפּשטיין געהט אויס נאָך דיר — האָט איהר סילוויע נישט איינמאָל געזאָגט און כאָטש אין זיין בענעהמונג איז ער שטענדיג געווען קאָרעקט און צוריקגעהאַלטען, אָבער רעדען פלעגט ער דאָך.

און איצט?

זי האָט געקוקט אויף זיין פערכמורעטען פּנים און איהר איז געוואָרען אויפפאַלענד דער אויפן ווי־אַזוי ער האָט געהאַלטען אין איין אַרויסלאָזען דעם רויך דורך זיינע ליפּען.

— וואָס איז מיט אייך? — האָט זי איהם מיטפיהלענד א פרעג געטון, און ער האָט אָנגעשטעלט אויף איהר זיינע אויגען און געזאָגט:

— איך בין מיד.

— מיד?

— יאָ — האָט ער געזאָגט און אויפשטעלענדיג זיך, האָט ער ערקלערט:

— איך פאָהר אַהיים.

רוטי האָט זיך אויך אויפגעשטעלט און אַנ'ריהרענדיג עפּשטיינען בייַם אָרבעל, האָט זי געזאָגט.

— איהר וועט מיך צופיהרען צו מיין הויז!

— ניין! האָט עפּשטיין געענטפערט אָנקוקענדיג רוטין מיט אַ אַרויסרופענדע בייזקייט אין זיינע ברוינע אויגען.

רוטי האָט זיך געפיהלט בעטראָפען און קאָנטראָלירענדיג זיך, האָט זי געפּרובט זיין אירָאָניש:

— איהר פיהרט מסתמא קיינמאָל קיין מיידעל נישט אַהיים!

— עס ווענדט זיך! — האָט עפּשטיין א זאָג געטון און זיך אָנגעהויבען צו געזעגענען.

רוטי איז געבליבען אויף איהר אָרט א פּאָר מינוט פאַרלוירענע און אומבעמערקט זיך געביסען די ליפּען

אויף זינדיגע וועגען

סענסאציאנעל־ערא טישער ראמאן פון לאדזער לעבען

41)

— נו, האט איהר עפעס נייעס ? האט קאמיסאר דאנסקי געפרעגט די געהיים־אגענטען.

— מיר האבען דארט אדורכגעפיהרט א גענויע רעוויזיע. קיין שום פערדעכטיגעס האבען מיר נישט געפונען, אבער אין דעם צימער פון שאפער שלאפט א פריילין מיט א באנדאזשירטער האנד.

יאקוב האט פערשטאנען, אז די געהיים־אגענטען האבען אדורכגעפיהרט א רעוויזיע ביי איהם אין צימער און ער האט זיך שטארק דערשראקען פאר׳ן גורל פון מאניען. ער האט געפיהלט, אז די לאגע פערוויקעלט זיך, הגם ער האט זי געקענט פולשטענדיג אויפקלערען דורך דעם וואס ער וואלט געזאגט, אז ער האט די נאכט פערברענגט ביי ראמאן און וואלט דערצעהלט וועגען דעם אינצידענט, ביי וועלכען ער האט ביי מערטענסען צוגענומען זיין רעוואלווער. אבער וועגען דעם האט דאך קיין רייד אפילו נישט געקענט זיין, דערצעהלען וועגען מערטענסן וואלט געהייסען איבערגעבען דעם אלטען גוטמאן און ראמאן אין די הענד פון דער פאליציי פאר גרויסע, שרעקליכע חטאים, הגם ער אליין האט נישט געוואוסט אין וואס זיי בעשטעהען, יאקוב האט דעריבער בעשלאסען פארלויפיג צו שווייגען.

קאמיסאר דאנסקי האט בעפוילען אהערצוברענגען מאניען, דערווייל האט דער קאמיסאר אויסגעהערט דעם אלטען גוטמאן, בנוגע זיין מיינונג וועגען דער אויפפיהרונג און עהרליכקייט פון יאקובן גוטמאן האט געגעבען די בעסטע מיינונג וועגען יאקובן, וועלכער איז ערצויגען געווארען ביי איהם אין הויז, גוטמאן האט אבער ערקלערט, אז איהם איז גארנישט בעקאנט וועגען די בעציהונגען צווישען יאקובען און אינזשיניער מערטענס, הגם עפעס האט ער דאך געוואוסט, וואס מען טאר נישט פאר׳ן מויל ברענגען, גוטמאנס קראנקע נערווען האבען איהם געברענגט אויף די שרעקליכסטע געדאנקען, ער איז איצט געווען איבערצייגט, אז דאס האט טאקע יאקוב ערמארדעט מערטענסען, פון איין זייט האט דעם אלטען גוטמאן ארומגענומען עפעס אן אינערליכע צופרידענהייט. מערטענס איז געווען דער בייזער רוח וואס האט זיך לעצטענס ארומגעדרעהט ביי איהם אין הויז און וועלכער האט געקענט ברענגען דאס גרעסטע אומגליק פאר איהם, פון דער אנדערער זייט אבער, האט גוטמאנען געפייניגט דער געדאנק וועגען דעם שרעקליכען מארד וואס דא איז בעגאנגען געווארען.

ס׳האט געדויערט עטליכע מינוט און די געהיים־אגענטען האבען געברענגט מיט זיך מאניען, זיי האבען זי געפיהרט אונטער זאקים, אזוי שוואך איז זי געווען, זי איז געווען טויט־בלאס פאר שרעק ווייל זי האט בכלל נישט געוואוסט וואס דא קומט פאר.

קאמיסאר דאנסקי האט גענוי בעטראכט דאס מיידעל און זיך גענומען צו דער אויספארשונג.

— ווי הייסט איהר.

— מאניע.

אייער פאמיליען־נאמען ?

— כ׳ווייס נישט.

— ווי אזוי זענט איהר פערשריבען אין פאס

— נ. נ. (פון אונבעקאנטע עלטערען).

אייער בעשעפטיגונג ?

— איצט גאר גארנישט.

— און פריהער.

— געווען א רעגיסטרירטע פראסטיטוטקע.

די געשיכטע ווערט פיקאנט, האט דאנסקי איינגערוימט לעווארטאוויטשען אין אויער. דאס האב איך ליב.

— וואס טוט איהר ביי דעם שאפער יאקוב ראטמאן אין שטוב.

— איך וואוין ביי איהם, ער האט מיך גענומען צו זיך.

— שוין לאנג ?

— שוין עטליכע חדשים.

דער קאמיסאר האט נאך אויסגעפרעגט וועגען פערשידענע קלייניגקייטען און דאן האט ער אזוי ווי נישט ווילענדיג געפרעגט :

— פארוואס האט איהר א באנדאזשירטע האנד ?

מאניע האט זיך נישט געריכט אויף דער דאזיגער פראגע, זי האט נישט געוואוסט וואס צו ענטפערען, זי האט געזוכט מיט די אויגען יאקובן, ראמאן אדער אימיצען אנדערש, וועלכער זאל איהר ארויסהעלפען מיט אן ענטפער, אין צימער איז אבער אויסער די קאמיסארען און עטליכע געהיים־אגענטען קיינער נישט געווען.

— איך בין געפאלען... און מיר אויסגעלענקט די האנד, האט מאניע ארויסגעשטאמעלט.

הגם מאניע האט פערשטעגט מיט איהר ענטפער באר עטליכע סעקונדען, האט דאך דאס געניטע אויג פון קאמיסאר דאנסקי בעוויזען אויפצוכאפען אז מאניע זאגט דאס מאל נישט דעם אמת.

— אפשר איז עפעס אנדערש געשעהען מיט אייער האנד ?

— ניין... ניין... איך בין געפאלען.

מאניע האט נישט געוואלט אנגעבען די אומשטענדען, ביי וועלכע זי איז פערוואונדעט געווארען, ווייל זי האט בכלל נישט געוואוסט וועגען וואס ס׳האנדעלט זיך און אנ׳עולה טון יאקובן אדער ראמאן האט זי בשום אופן נישט געוואלט. אין דער צייט איז שוין אויפ׳ן ארט פון מארד אנגעקומען דער פראקוראר גארעצקי, אויספארשונגס־ריכטער לוסקא און דער געריכטס־דאקטאר וועבנער. קאמיסאר דאנסקי האט זיי איבערגעגעבען אלץ וואס איז געשעהען און וואס ער האט זיך דערוואוסט ביז איצט. דאקטאר וועבנער האט גענוי בעטראכט דעם טויטען קערפער פון מערטענסן און איז געקומען צו דעמזעלבען אויספיהר וואס דער דאקטאר פון דער שטאטישער פאגאטאוויע. אויספארשונגס־ריכטער לוסקא האט זיך דאן געווענדעט צום דאקטאר וועבנער.

— איהר וועט אזוי גוט זיין, הער דאקטאר, קאנסטאטירען די סיבה פארוואס דאס פריילין האט א באנדאזשירטע האנד.

דער דאקטאר האט אויפגעבונדען דעם באנדאזש ביי מאניען און אונטערזוכט איהר וואונד, דאן האט ער זיך געווענדעט צו די מאכט פאר שעה ער, וועלכע האבען אין דער צייט שוין צונויפגעשטעלט דעם פראטאקאל.

— דאס פריילין איז פערוואונדעט געווארען דורך א רעוואלווער קויל. די וואונד איז א לייכטע, זי איז אדורך דעם מוסקול־פלייש אין דער האנד, דער באנדאזש איז געמאכט געווארען אויף א היימישען אופן אהן דער בענוצונג פון מעדיצינישער הילף.

— הם... אזוי איז די מעשה, מיר האבען דא א וואוילע שטיקעל ארבייט. ס׳הויבט אן צו ווערען אינטערעסאנט, האט דאנסקי זיך געריבען צופרידען די הענד.

— פריילין נ. נ. האט דער אויספארשונגס־ריכטער זיך געווענדעט איראניש צו מאניען, אפשר וועט איהר אונז איצט זאגען, פון וועמענס רעוואלווער איהר האט בעקומען די וואונד ?

— איך ווייס נישט.

— איז נישט, מיר וועלען זיך שוין דערוויסען, צי האט איהר געקענט דעם אינזשיניער מערטענס.

— איך האב איהם נאר איינמאל אין מיין לעבען געזעהען, איך האב קיינמאל מיט איהם נישט גערעדט.

— און וואו איז דער שאפער, ביי וועלכען איהר וואוינט, איז ער א גאנצע נאכט נישט אהיימגעקומען

— ער איז יעדען אווענד אינדערהיים, אבער די היינטיגע נאכט איז ער ארויסגעפאהרען מיט זיין בעל־הבית הער גוטמאן מיט׳ן אויטא.

— פון וואנען ווייסט איהר דאס.

— ער זאגט מיר אלץ, ער האט מיר אויך דאס געזאגט פאר׳ן ארויספאהרען.

דער פעריהער איז דערווייל געווען כמעט ווי פערענדיגט, ס׳איז נאך געבליבען אויסצוהערען פריילין ראמא גוטמאן, ביי וועמענס טיר, מ׳האט געפונען א טויטען. ראמא איז געווען דערשלאגען פון דעם געשעהעניש, פון דעם גאנצען אויפפיהרען זיך פון דער פאליציי האט זי בעמערקט, אז זיי ווארפען א חשד אויף יאקובן, זי וואלט איהם געקענט מיט עפעס העלפען, דאן מוז זי אבער אויסזאגען, אז יאקוב האט ביי איהר און מיט איהר פערברענגט די נאכט.

— איז וואס האט ראמא געטראכט, קען איך דאס נישט זאגען הויך פאר אלעמען, דארף איך מיך מיט מיינע געפיהלען בעהאלטען ? צי איז מיר פערווערט צו ליבען וועמען איך וויל און ווען איך וויל?

— אבער, האט ווייטער געטראכט ראמא, איך בין זיכער, אז יאקוב איז אונשולדיג, ווער־זשע האט דערהרגעט מערטענסן, אויב די פאליציי וועט מיך אנהויבען אין דער ריכטונג צו פרעגען מוז איך איינגאנצען שווייגען, ווייל דא הויבט זיך אן אונזער אומגליק, דאס גרויסע אומגליק פון מיין פאטער, דא וועט סוף כל סוף ענטדעקט ווערען דער גרויסער סוד, דער סוד, אז מיין פאטער איז א גנב און א מערדער.

— פריילין גוטמאן, ענטשולדיגט אויב מיר וועלען אייך בעלעסטיגען מיט עטליכע פראגען.

— דער אינזשיניער מערטענס איז ערמארדעט געווארען נעבען דער טיר פון אייער צימער, איהר האט אמבעסטען געדארפט הערען וואס איז פארגעקומען הינטער דער טיר אין קארידאר ?

— איך בין זעהר שלעכט געשלאפען די היינטיגע נאכט, האט ראמא געענטפערט, אבער איך האב נישט מעהר געהערט, ווי דאס וואס האבען שוין דערצעהלט עטליכע מענשען וואס וואוינען אין דעם איינגאנג ; א געלויף אויף די טרעפען פון עטליכע מענשען, אנ׳אפגעריסען ענגסטליך געשריי פון מערטענסן און דאן א פאל אויף דרערד און דאס איז אלץ.

— ווען איהר האט געעפענט די טיר פון אייער צימער, איז דער שאפער שוין געשטאנען נעבען דעם טויטען קערפער פון אינזשיניער מערטענס.

— איך בין געווען זעהר איבערגעשראקען, איך האב איהם נישט בעמערקט.

— וואס האט ער בכלל געקענט טון אזוי שפעט ביינאכט אין דעם דאזיגען איינגאנג פונ׳ם הויז ?

— מיינע הערען, האט ראמא מעהר נישט אויסגעהאלטען, איך זעה, אז איהר האט עפעס א חשד אויף יאקובן, אבער דאס איז אונמעגליך דאס איז די גוטסקייט און די אונשולדיגקייט אליין...

— פריילין גוטמאן, ענטשולדיגט, האט דער אויספארשונגס־ריכטער געזאגט, דאס איז שוין אונזער זאך. דער פעריהער איז געענדיגט.

(המשך קומט).

22. מלוכה־לאטעריע

5־טע קלאס, 2־טער ציהונגס־טאג

Po 10.000 zł. na nr.: 28000 45370 97961.

Po 5.000 zł. na nr.: 24933, 138277.

Po 3.000 zł. nr nr.: 59968 102749 105870 166771 169746 196897.

Po 2.000 zł. na nr.: 20508 21590 32484 38518 39361 57960 59603 81375 108321 112007 124620 128407 128417 134448 143244 143654 157196 166433 166669 169528 168917 186757.

Po 1.000 zł. na nr.: 4845 8691 14288 21592 27398 29536 30953 31555 36005 57875 58379 58768 75372 75407 77163 79291 81984 84547 87514 87541 89291 82098 107682 113485 125216 136007 138536 139825 149685 158291 159165 177868 186270 187914 199557.

Po 500 zł. na nr.: 3261 7703 8107 10632 11717 13614 15594 17558 19639 19732 19840 24803 30837 30898 31466 35011 35640 35726 35799 36035 37641 37846 38792 38967 39840 40653 40766 43478 47263 47397 48005 49085 52447 55371 57186 58022 58414 59949 60742 61921 62241 65373 65999 69105 69861 74064 75336 79194 80061 80902 82302 85835 90335 90448 94361 96183 96246 99221 106031 109523 110351 110698 110996 112459 114494 114911 115860 116070 117502 117506 118596 118647 120388 122281 122616 123198 123219 123726 123726 123919 124756 127700 130245 134370 135813 135948 138257 138351 138695 139772 141141 142609 143300 144341 144361 144625 144746 147826 150957 152002 153082 153396 154683 155694 157497 157804 159835 163540 165515 166413 166860 173053 174599 176282 178702 180580 180861 181989 184007 185137 185423 185468 185644 185841 188010 190183 190657 190819 191081 191454 193435 197693 198760 199025 201189 202496 204385 206549 206700 208656 208699 209343 209485.

Po 250 zł. wygrały numery następujące:

18 36 62 98 111 81 204 21 86 301 4 55 427 46 57 97 514 778 95 940 1189 245 340 45 509 78 705 58 809 84 934 41 2091 147 366 98 514 600 93 3067 275 308 407 63 73 596 669 84 820 981 86 4025 29 56 79 136 58 78 274 91 324 89 429 91 646 66 700 920 45 49 71 82 5048 89 133 250 322 44 94 436 537 622 88 710 12 61 6050 130 87 233 36 346 403 71 98 571 84 748 847 53 54 931 7137 255 61 83 99 410 12 63 86 504 694 95 700 79 958 8170 93 909 518 703 942 87 9041 55 256 744 838 88 905.

10936 140 85 201 5 74 416 68 538 59 714 52 900 28 77 11074 76 108 733 12075 434 751 93 845 70 937 13094 242 51 54 401 69 73 130 33 34 81 707 63 91 897 923 68 14218 36 51 480 510 21 72 642 735 82 832 35 69 968 15170 280 392 542 43 504 13 51 807 10 87 957 68 16026 165 81 440 609 703 70 840 86 92 940 72 935 41 81 18078 315 94 429 32 515 32 44 76 611 72 787 847 63 19051 62 80 144 253 347 73 83 422 55 701 964.

20142 417 606 700 833 47 55 83 914 50 59 60 21032 40 94 101 49 72 204 66 84 389 557 671 709 43 826 902 32 37 22030 31 47 139 283 341 59 653 729 91 825 911 99 23004 7 342 43 249 97 98 336 47 425 83 577 604 43 836 24020 158 73 312 57 429 81 546 620 732 96 868 933 37 25007 62 66 98 110 200 92 390 447 55 541 47 729 63 819 977 26009 232 532 623 812 27003 397 474 501 96 756 83 97 897 920 28349 91 618 50 836 58 977 29054 62 71 135 209 361 75 502 600 18 65 87 98 779 981 37 44

30081 89 136 40 217 489 506 31 602 772 849 67 964 31149 314 40 404 48 507 608 751 90 32000 75 173 350 432 55 56 662 709 39 818 74 965 90 33049 87 272 98 334 82 400 62 95 519 56 616 802 937 45 47 506 34020 261 84 557 62 64 836 37 62 986 35120 240 432 81 615 53 61 849 99 36209 28 498 42 62 80 502 5 89 600 749 837 912 37216 34 334 56 90 419 60 625 754 985 88 38018 77 117 295 343 66 409 35 44 590 610 754 842 60 76 976 39032 35 80 212 384 402 5 9 62 66.

40141 48 208 19 41 353 404 564 56 931 41097 243 313 69 462 737 818 975 42005 21 177 93 249 75 82 319 41 404 35 38 71 84 539 40 56 755 66 86 806 14 965 43032 154 270 311 29 406 29 767 825 25 84 989 44044 206 52 84 303 545 56 626 850 52 96 910 21 35 45201 88 301 17 65 75 79 437 93 591 749 898 949 46028 56 194 371 458 561 75 617 60 724 33 37 825 40 989 47239 430 505 66 622 93 742 800 31 958 48007 72 159 77 240 339 583 672 704 6 800 18 49 67 909 18 32 49004 43 266 85 312 26 66 455 80 547 63 640 52 734 47 983.

◆◆ טעלעגראם! ◆◆

— די — ערשטע 10.000 זל. — אין — לאדז!

אין 2־טען ציהונגס־טאג

פון דער 22־טער מלוכה־לאטעריע

איז געפאלען דאס געווינס

10 000 זל. אויף № 97961

אין מיין גליקליכער קאלעקטור

I.ZAJTMAN, Główna 58

50070 125 96 343 425 47 513 612 42 56 69 790 919 25 51347 431 40 537 831 941 99 52110 70 93 300 50 97 98 424 636 97 714 97 826 53019 31 183 451 531 656 789 898 951 64 78 54174 86 93 224 344 81 782 920 55281 497 566 90 623 65 74 959 91 56053 91 197 224 36 70 309 71 419 40 525 77 808 57092 96 182 227 47 379 82 44 635 730 879 93 98 58025 95 108 39 77 309 93 98 420 317 670 703 883 923 34 38 59015 182 343 437 564 609 63 82 97.

60015 31 309 43 432 41 85 567 73 615 739 45 86 937 38 74 61243 248 459 534 65036 155 267 349 88 429 34 524 42 52 659 79 744 843 7 904 53 96 66006 45 95 111 250 381 569 720 995 67039 123 268 306 80 456 512 40 66 91 757 87 803 51 73 76 84 901 6 48 68032 186 82 226 34 339 76 539 60 683 967 88 69102 88 217 320 579 650 813 14 946.

70235 88 98 270 79 81 92 548 99 662 713 27 48 802 935 61 78 86 71118 21 219 31 89 309 12 32 88 426 86 527 31 73 635 44 56 72022 140 225 581 699 798 882 926 27 87 73020 55 110 20 37 320 429 492 559 628 735 37 803 54 969 74002 44 70 80 131 64 210 16 27 308 31 430 541 604 716 41 69 87 808 60 960 28 90 75015 55 65 223 27 52 64 436 83 654 80 739 53 932 90 76021 109 48 313 557 664 878 961 73 77034 262 363 432 77 893 947 78029 108 31 57 334 90 417 576 639 40 90 712 46 866 953 94 79 160 62 291 95 320 36 439 533 41 720 817 45 36 91 428.

8024 122 60 260 439 561 773 874 81130 60 94 348 90 572 774 953 82102 56 83 220 76 324 596 729 839 956 99 83119 65 240 47 330 433 76 500 19 80 711 897 965 84050 109 82 449 502 38 828 88 98 987 85068 230 42 363 436 537 688 896 921 48 84 98 86011 12 263 69 432 75 89 65 944 88193 288 357 404 75 86 664 711 28 61 849 961 89053 132 268 342 94 590 645 46 49 770.

90061 203 422 72 564 88 685 721 917 47 91026 147 266 323 98 442 505 628 727 37 894 952 92036 319 67 68 424 59 528 34 45 95 639 739 80 801 927 51 96115 21 857 60 388 438 504 6 87 784 856 98 966 97033 85 105 360 517 84 85 641 772 80 823 47 952 98058 188 326 471 528 651 716 40 48 818 49 76 99149 223 58 70 98 309 33 53 430 44 602 807 44 903 34.

100219 635 83 747 58 60 62 994 96 101010 136 180 203 26 474 54 586 614 38 719 906 47 102028 63 70 151 66 387 457 82 580 762 88 808 74 96 942 103012 21 72 313 214 32 66 327 74 504 96 628 99 991 104634 65 118 332 72 425 622 50 768 77 816 70 987 105087 296 484 715 43 905 106058 79 98 157 237 323 26 884 927 60 107101 366 418 389 763 752 916 108031 150 89 313 77 97 582 657 766 109025 154 78 430 571 98 705 14 29 62 832 84 926.

110030 144 92 214 317 400 564 714 56 713 36 867 992 111029 144 70 257 93 97 771 812 954 95 112013 18 43 602 67 751 859 113342 320 405 69 522 87 736 801 12 935 64 907 114065 71 95 205 14 52 98 440 97 528 59 97 627 39 725 44 115076 121 238 483 95 501 62 74 615 739 45 52 116287 90 317 23 26 33 428 37 82 555 80 784 88 821 934 72 98 117039 51 117 266 304 83 446 74 510 637 42 50 51 68 73 732 40 75 903 67 118031 50 82 138 254 73 333 463 619 792 854 76 972 119048 127 47 434 47 63 66 539 55 76 62 034 84 713 840 808 31 98.

120023 25 44 164 284 376 99 491 578 94 935 121006 20 123 313 19 525 28 33 91 687 851 914 44 122057 160 89 226 60 350 92 544 45 713 802 32 945 48 123077 376 561 2 15 77 863 953 78 124071 266 413 27 598 683 95 117 31 802 9 95 908 125023 31 109 435 548 55 62 629 81 857 988 97 99 126022 133 230 316 58 469 87 97 560 93 643 795 806 13 79 979 127032 201 345 460 543 616 45 708 32 803 976 83 128024 416 80 510 16 95 96 614 764 129014 80 255 330 97 474 701 848 71 960 85.

130065 99 110 25 73 82 538 551 702 49 69 81 931 45 131234 552 726 37 856 91 968 132010 138 79 291 349 454 89 556 617 710 821 87 952 84 96 133044 213 22 42 361 363 489 514 47 62 741 83 909 40 134037 36 201 391 591 633 742 952 135053 178 86 223 388 408 29 506 95 644 739 98 882 960 64 136101 71 77 513 64 710 861 992 137037 258 429 521 92 649 728 897 960 138224 37 40 77 573 663 223 58 822 917 139039 196 98 206 44 362 444 38 861 929 61 77

140040 133 43 76 277 337 53 93 444 93 592 616 39 908 86 141040 193 266 344 90 452 70 556 762 884 920 29 78 143054 98 99 123 63 70 413 28 49 63 74 77 538 603 989 144012 336 57 456 552 71 629 92 724 45 94 925 44 55 145005 225 51 361 482 87 628 34 814 946 67 146084 254 340 46 50 484 555 623 904 19 83 147019 46 81 188 247 99 397 403 45 548 50 69 730 35 821 46 918 148053 109 63 88 210 41 46 59 61 373 459 607 20 805 18 49 952 80 149029 74 179 240 307 504 655 86 763 81 832.

150139 51 258 93 329 49 502 76 607 750 831 57 907 13 93 151061 147 87 202 34 62 82 304 10 95 457 666 723 887 152018 77 106 36 250 307 16 20 537 97 711 13 30 44 91 882 935 153065 176 88 297 368 78 93 676 77 412 834 154138 74 212 74 306 18 28 80 485 95 927 43 155093 353 562 659 735 83 841 83 917 39 156084 90 139 225 44 58 311 52 410 864 894 157010 117 252 352 448 809 530 61 622 66 85 985 95 158018 66 105 50 52 54 9702 40 76 810 87 95 159005 50 68 101 98 243 46 96 309 60 70 89 421 29 555 57 79 85 628 720 823 93 981.

160251 63 67 325 452 518 85 554 721 29 33 985 161159 259 346 81 95 454 65 96 711 825 73 75 942 92 162006 21 84 86 136 211 42 82 304 66 70 461 85 646 163066 221 98 344 437 83 530 742 57 813 164077 119 46 89 257 398 413 574 658 63 81 722 909 890 165044 60 123 62 254 55 423 38 44 5190 643 57 84 845 61 948 64 166000 29 151 261 79 310 51 93 430 33 63 772 922 26 167114 293 325 99 410 33 47 94 704 895 168024 180 202 439 573 663 879 555 169110 207 212 17 455 82 505 659 707 43 46 86 964 99.

170028 48 145 211 322 412 523 710 51 71 834 988 171053 125 296 345 400 405 24 80 554 600 68 724 74 999 172153 59 281 461 573 720 731 824 89 979 173276 358 435 555 82 714 28 804 98 989 174001 152 277 131 802 175019 23 222 307 36 84 401 02 83 629 34 48 95 805 37 46 891 940 66 76 176228 55 368 92 98 422 69 541 92 713 94 833 926 31 177008 92 11 361 440 98 627 91 784 829 73 178019 162 86 288 534 35 57 806 10 58 62 801 78 96 936 179232 331 441 77 99 518 44 96 776 834.

180288 314 662 707 96 833 181021 55 131 81 236 58 328 409 34 641 906 182004 05 26 45 95 112 22 36 53 527 78 609 31 700 33 892 93 183017 203 226 314 24 84 631 91 701 823 36 940 82 184197 223 306 435 95 635 85 707 804 907 22 32 185034 246 437 630 707 17 946 80 186012 100 18 217 82 475 571 605 30 81 705 828 187143 209 382 517 23 36 40 526 74 86 769 905 43 51 56 188000 38 141 238 317 407 502 03 743 834 60 945 189019 101 12 89 230 82 312 416 75 79 84 680 714 38 46 50 939.

190043 225 46 59 311 39 461 78 99 520 59 637 68 707 74 95 851 96 908 09 191131 257 387 99 526 39 73 698 37 64 98 728 68 65 805 14 80 83 918 62 192055 88 166 71 409 20 38 93 578 604 13 81 909 984 91 193080 99 139 540 631 60 83 822 34 998 194004 30 67 110 91 503 648 770 843 922 195147 93 208 57 380 81 82 94 415 622 43 91 95 712 811 196009 337 74 84 659 67 70 910 197007 46 137 256 71 345 91 413 509 67 668 723 812 902 34 198152 97 266 392 428 51 676 199010 31 48 48 55 86 186 224 446 715 55 810.

200159 66 210 304 76 429 541 53 854 77 78 88 201079 88 125 231 451 641 754 63 871 76 78 202038 132 217 314 43 70 78 460 59 512 47 940 203014 89 231 76 385 542 604 16 785 99 810 970 204011 200 302 47 71 95 97 440 52 99 587 601 757 98 205041 99 214 84 384 461 624 724 804 20 971 75 206034 50 70 93 168 285 501 37 604 57 67 772 207014 250 314 483 610 38 57 94 708 54 836 980 208029 63 81 111 85 241 45 305 52 576 752 847 965 209023 46 62 81 125 58 312 405 37 73 90 590 613 718 41 922 32.

———:0:———

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף קילעם פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויזערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם בוים און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל גומענע הייל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גם דורך גרויסע פראפעסארן פון מיינע בע-האנדלונג און פון דייטשן פראפעסאר דאקטאר ברענרעהיננג בעזונדערע זייער דעם שמערצען און געפערליכסטע ברוך. אויך פאר הויקערס ליידנדען מיט הייל-גארסעטען און שפארעטן פאר פערקרומטע פיס און פלאט-פוס ספעציעלע אינלאגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן. עמפפאנגס פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונד.

ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WÓLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונ-בעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזי-טעטס-פראפעסארן: פ"אפ. ד"ר בארא נטש. פראפ. דר. י. מא-רישלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקן-קאסע.

דאנקזאגונג.

דעם ה, ספעציאליסט י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואולטשאנסקא 10 דריק איך אויס מיין דאנקבארקייט פאר איינהאלטען מיר די זעהר שווערע בריך-רופטור אנ'ערר 25 יאהר האב איך געליטען פון שטענדיגע וועהטאג-אטאקעו און חיים, א דאנקבארם גרויסן ספעציאליסט בין איך פריי פון ליידען און פעהיג צו דער ארבייט. דעריבער דריק איך אויס איהם מיין הארציגסטע דאנקבארקייט.

Tema Rozenblum.

יעדער איינציגער מעבעל

האט זיך אי-בערציינט, אז פאר דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או"וו צאהלט די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאן שענקעוויטש 23

טעלעפאן 191-00.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

קיי א-טעאטער ZACHĘTA

26 זגערזשער 26

היינט און פאלגענדע טעג!

מעכטיג מייסטערווערק, רעזשי Strzyżewski אויפ'ן גרונד פון רוסישען ראמאנס א. נ.:

„טראיקע"

דראמע פון אנ'איינזאמער נשמה, פערוויגט דורך ליבע, וואס שפילט זיך אפ אויף די ענדלאזע רוסישע סטעפעס.
אין די הויפטראלען:

O. Czechowa i H. A. Schlettow

מיט'ן אנטייל פון א גרויסען רוסישען כאר

געקליבענער ארקעסטער אונטער דער ליטונג פון ה' סטעפאנסקי
אנהויב פון די סעאנסען: אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג און יום-טוב — 12 א זייגער בייטאג. דער זאל איז גוט בעהייצט.

ווענעריש קלינקע כירורגישע

„SANATO"

אגראראווא 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאס
ערצטליכע אויפזיכט איבער דער מוטער און קינד
פרייזען פון געבורט
אין 2-טע קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויגען-אפטיילונג פון ד"ר מעד. י. קראוש
עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.
כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאנטאר
עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.

לאנגיעריגער געריכטס-סעקרעטאר

שרייבט און ערלעדיגט אלערליי

ביטעס, אנקלאגעס און קלאזולעס

ספעציאליסט אין אלע מיליטער-ענינים, ווי אויך אין שרייבען ביטעס פאר איינציגע שפייזערס.
שנעלער אויסקויף פון פאטענטען און רעגיסטראציע-קארטען אויפ'ן יאהר 1931

ב. מאז, 10 פיעטריקאווער 10

נעהמט אן פון 3 ביז 4 נאכמיטאג אומזיסט.

DR. MED. H. LUBICZ

אפ. פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנק.
אויף צעגעלניאנא 43, טעל. 141-32
עמפפאנגס-שעה'ן 8-10, 12-2, און 5-8 זונטאג און יו"ט 9-1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל.

כעמיש-באקטעריאלאגישע לאבאראטאריע

מאגיסטער נ. שאץ

פיעטריקאווער 37, 2-טער שט., פראנט.
אנאליזען פון קאל, אורין, ליכעך א. או. וו.
אורין-אנאליז — 4 זל.

וועד ליפערט

גרעסערע פאסטענס

כרייז.

אפערטען אונטער A. 1 אין אדמינ. פון דער צייט.

סטעמפלען

אלער ארט
צו ביליגע פרייזען
הערן אויסגעפירט
אין די דרוקעריי
17 פאלודניאווא 17

DOKTÓR

H. WOŁKOWYSKI

האט זיך איבערגעצויגען אויף

צעגעלניאנא 36, טעל. 216-90

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע, אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
נעמט אן פון 9 — 2 נאכמ. און פון 5 — 9 אוונד
פאר דאמען בעזונדערען ווארטע-צימער.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה.
און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער.
קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערווען-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.
-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונד. --
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.
נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
– בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. –

וויזיט 3 זל.

DR. MED.

L. Pikielny

אוראלאג
ספעציאל-ארצט פאר נירן, בלאז און אורין-קראנקה.
NAWROT 8, tel. 2,19-90
נעמט אן פון 12—1 און פון 7— 4 אוונד.

א פערקויפערין

בעקאנט אין דער פוטער און דעליקאטעסען-בראנזשע קען זיך מעלדן ביי דוטקעוויטש
צעגעלניאנא 27. 1989

DR. MED.

Haltrecht

ספעצ. ארצט פאר הויט און געשלעכטס-קראנקה., קינדערלאזיגקייט.
נעמט א פון 8 10 פריה, פון 12—3 נאכמ. און פון 6 ביז 9 אוונד. זונטאג פון 9 ביז 1 בייטאג.
פיעטריקאווער 10
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

Dr. Z. Rakowski

פאר אוירען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה
9 קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 127-81.
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3

Dr. med. H Karaś

אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען

זגערזשער 16

נעמט אן פון 11 ביז 1 און פון 3 ביז 7 אוונד.

DR. MED.

A. SZPRYNGIER

אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
נעמט אן אין דער לעטשניצע „צענטראלנא"
פיעטריקאווער 62 פון 3—4 נאכמיטאג
און אין דער היים
קילינסקיעגא 30, טעל. 222-27
פון 5—7 נאכמ.

ערשטקלאסיגע

דאמען שניידער

געזעלען קענען זיך מעלדען פון זאפארט ביים דאמען-שניידער ה. בעק
צעגעלניאנא 5 1988

Dr. J. Lubicz

כירורג-ארטאפעד
Gdańska 28, tel. 183-17

צוריקגעקעהרט.

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
אייגענע פראצאווניע פון זעלבסטליכע ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: וואלקערס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע הענט און פיס, גארסעטען א. ז. וו
נעמט אן פון 2,30 ביז 4,30 נאכמיטאג.

אנ'ענצעל

שטוב

ווי אויך א שטוב מיט א קוך זוניג מיט אלע בעקוועמליכקייטען פון באלד זיך אריינצוציהען צו ערפאהרען פראנצי-שקאנער 30 ביים ווירט

Dr. med.

W. Eychner

גינעקאלאג-אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאן 134-72
נעמט אן פון 2—3 נאכמ. און פון 9—7½ אוונד.

לעטשניצע

פון דאקטוירים ספעציאליסטען און דענטיסטישער קאבינעט.

זשעראמסקיעגא 11, טעלעפאן 3763

אפען פון 9 פריה ביז 7 אוונד.

ד"ר אימיך נאז, האלז, אוירען ק'	12½— 1½
ד"ר ספרשנער קינדער-קראנקה.	9-11 5-4½
ד"ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטען	12—2
ד"ר ביבערגאל הויט און וועגער. קר.	11½—12½
ד"ר שמירנעלד נערווען און גייסטיגע קר.	1—2
ד"ר נאלדבלאט אויגען-קראנקה.	12½—1½
ד"ר זאלצמאסער כירורגישע קראנקהייטען	2—3
ד"ר שפערלאווסקי פרויען-און געבורטס-הילף	12½—1½

חיבא-טעראפיע שפראך- שטערונגען ווי שטאמלען א. ווי פאקעי-שטעלן, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראל איינ-שפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראטע. אויך זערלאנג היזיטען אין שטאט. אין לאבאראטאריום ווערן אנגענומען אלע ארט אנאליזען, אויך פלעכטע און בלוט

אימפונגען געגען שקארלאטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען

א רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאזשינסקי-סטאראפאלסקא
צאהן-ארצט 10—1, 3—6
קינסטליכע ציינער, קראנען, פלאמבען א.א.וו.

די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאג

Dr. med. H. KRAUSKOPF

אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
וואוינט יעצט
זגערזשער, 15 טעל. 113-47.
נעהמט אן פון 4 ביז 7 אוונד.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. Różaner

ספעציאליסט פון הויט און וועגערישע קראנק-הייטען און קינדערלאזיגקייט
נארוטאוויטשא 9, טעלעפאן 128-98
צוריקגעקעהרט
נעמט אן פון 8—10; 5—8 אוונד

Doktór KLINGER

ספעציאל-ארצט פאר וועגער שע, הויט- און האר-קראנקהייטען
ANDRZEJA 2, tel. 132-28
נעהמט אן פון 9—11 פריה און פון 5—8 אוונד און פון 1—2 נ"מ אין דער „לעטשניצע פיעטריקאווער 62"

הלא חכמה תקרא ותבונה תתן קולה

אם תקח אמרי ומצותי תצפן אתך
אז תשכן בטח ושאנן כי הלך בתום
ילך בטח ומעקש דרכיו יודע

איבער דעם זאלסט נאר קוקען אין ביורא

פון ד. מאנעלא

וואס איז איבערגעטראגען געווארען פון צווייטען הויף אויפ'ן ערשטען הויף
פיעטריקאווער 17, לינקע אפיצינע פארטער, טעל. 124-95

וואו ס'ווערט ווייטער ערלעדיגט פינקטליך און געוויסענהאפט געשריבען אלערליי ביטעס: ציווילע, קארנע, האנדלאווע, אפעלאציעס, אדוואלאניאס, קלויזולעס, זאבעזפיעטשעניאס אויף אלע שטעט אין פוילען, וועגען דירות אין אויסלאנד ראזיעמטשע, ווי אויך איבער-זעצונגען אין אלע שפראכען.

בעמ.: קלויזולעס און זאבעזפיעטשעניעס ווע-רען ביי מיר ערלעדיגט במשך פון 24 שעה
מיט אכטונג ד. מאנעלא,
פיעטריקאווער 17, 1-טער הויף

אנאנסען-פרייזן: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . 60— 4
נאכ'ן טעקסט—12 . . . . 18— 8
פאר א מילימעטער-שורה. אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. פעלדונגען—10 גר. 8 ווארט

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט צושטעלען א היים; אויף דער פראווינץ 6—5 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך
די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman